د افغانستان جمهوریت

د عدلیې وزارت

رسمي جریده

شماره پانزدهم ـ ۱۵ عقرب
۱۳۶۹
نمبر مسلسل ۷۲۸

قانون اساسی جمهوری افغانستان

۹ قوس ۱۳۶۶

(با رعایت تعدیل مصوب
لویه جرگه جوزای ۱۳۶۹)

مدیر مسؤول: شاه جهان بیگزاد
معاون: نور علم
مهتمم: ایام الدین
تیلفون: ۲۶۲۵۱

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

دافغانستان دجمهوریت د جمهور
رئیس فرمان
دکابل ښار
لومړی ګڼه
د۱۳۶۹کال دقوس نهمه نیټه
دافغا نستان دجمهوریت
داساسی قانون د تو شیح او
اعلام په باب

دقوس دمیاشتی داتمی او
نهمی نیټی تاریخی لویه جرګه چی
دکابل په ښار کی جوړه شوه
د افغا نستان د جمهوریت
اساسی قانون یی په دیارلسو
فصلونو او یوسلو نهه
خلوېښتو مادو کی د تر ټولو
مهمی ملی وثیقی په توګه تصویب
کړ .

دهغه واک سره سم چی
اساسی قانون راته راسپارلی
دي، د ا.ج اساسی قانون
چی دتصویب له نیټی څخه نافذ
شوی دی، دسولی اوهوساینی
دتامین ، دملی روغی جوړی
دپوره تحقق، دخلکو دنیکمرغی
اودګران افغانستان دپرمختګ
په خاطر توشیح اواعلاموم .

دوکتور نجیب الله
دافغانستان جمهور رئیس

فرمان رئیس جمهور جمهوری
افغانستان
شهر کابل
شماره (۱)
مورخ ۹ر۹ر ۱۳۶۶
درباره توشیح واعلام قانون
اساسی جمهوری افغا نستا ن

لویه جرگه تاریخی ۸و۹ماه
قوس که درشهر کابل دایر
گردید قانون اساسی جمهوری
افغانستان را بداخل سیزده
فصل ویکصدو چهل ونه ماده
بمثابه مهمترین وثیقه ملی به
تصویب رسانید .

مطابق به صلاحیتیکه قانون
اساسی برایم تفویض
نموده قانون اساسی ج.ا را
که ازه تاریخ تصویب نافذ
گردیده بخاطر تامین صلح و
آرامش ، تحقق کامل مشی
مصالحه ملی ، سعادت مردم
وترقی افغانستان عزیز توشیح
واعلام میدارم .

دوکتور نجیب الله
رئیس جمهور افغا نستا ن

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

دافغا نستان جمهوريت دجمهور رئيس فر مان

گڼه (٤٦٤)

نيټه ٨ر٣ر١٣٦٩

داساسي قانون دتعديل د توشيح او اعلام په باره کې

داساسي قانون ديوسلونهه خلويښتمې مادې د دويمې فقرې دحکم له مخې پهاساسي قانون کې تعديلات چې د يارلس سوونهه شپيتم کال دجوزا د مياشتې په اوومه او اتمه نيټه دلويې جرګې د تصويب له تاريخ څخه نا فذ دي د افغانستان دخلکو دتاريخي ارمان دتحقق په مقصد د افغانانو په خاوره کې دسولې اوآرامۍ دتامين اوددملي روغې جوړې دکلالارې دبشپړ تحقق اودخلکو نيکمرغۍ او د افغانستان دترقۍ په خاطر توشيح اواعلاموم .

نجيب الله

دافغانستان جمهور رئيس

فرمانرئيس جمهور جمهوری افغانستان

.شماره (٤٦٤)

مورخ ٨ر٣ر ١٣٦٩

درباره توشيح و اعلام تعديل قا نون اسا سی

به تاسی از حکم فقره دوم ماده يكصدوچهلونهم قانون اساسی ، تعديلات در قا نون اساسی را که از تاريخ تصويب لويه جرگه مورخ هفت و هشت ماه جوزای سال سيزده صدو شصت و نه ، نافذميباشد، به منظور تحقق آرمان تاريخی مردم افغا نستان بخاطر تامين صلح وآرامش درسر زمين افغا نستان وتحقق کامل مشی مصا لحه ملی ودر جهت سعادت مردم و ترقی افغا نستان عزيز، توشيح واعلام ميدارم .

نجيب الله

رئيس جمهور افغا نستان

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

فهرست

مقدمه
لومړی فصل
دسیاسی نظام اساسونه
دویم فصل
دټولنیز ـ اقتصادی نظام
اساسونه
دریم فصل
داتباعو تابعیت ، اساسی
حقوق ، آزادی اومکلفیتونه
څلورم فصل
لویه جرگه
پنځم فصل
جمهور رئیس
شپږم فصل
ملی شورا
اووم فصل
د وزیرانو شورا
اتم فصل
قضاء
نهم فصل
څارنوالی
لسم فصل
د اساسی قانون شورا
یوولسم فصل
اداره
دولسم فصل
بهرنی سیاست
دیارلسم فصل
متفرقه حکمونه

فهرست

مقد مه
فصل اول اساسات نظام سیاسی
فصل دوم اساسات نظام اجتماعی ـ اقتصادی
فصل‌سوم ، تابعیت، حقوق آزادیها و مکلفیتهای اساسی اتباع .
فصل چارم لویه جر گه
فصل پنجم رئیس جمهور
فصل ششم شورای ملی
فصل هفتم شورای وزیران
فصل هشتم قضاء
فصل نهم څارنوالی
فصل دهم شورای قا نون اساسی
فصل یازدهم اداره
فصل دوازد هم سیاست خارجی
فصل سیزدهم :
احکام متفرقه

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

بسم الله الرحمن الرحیم

زمونږ د گرا ن هیواد افغا
نستان ویاړلی تاریخ دخپلواکی
زمکنی بشپړتیا، ملی حاکمیت
ملی یووالی ، د مو کراسی او
ټولنیزی تر قی په خاطر زمونږ
د زړه‌ورو خلکو له اتلوالـــو
مبارزو څخه ډک دی .

په اوسنی پړاو کی دافغا
نستان جمهور ی دو لت دملی،
سیا سی او هیواد پالو ځوا
کونو پر ملاتړ متکی د ملـی
روغی جوړی سیاست په فعاله
توگه پرمخ بیایی.

له همدغه ا مله د هغـــو
تاریخی بدلونونو په پام کـی
نیولو سره چی زمونږ پـــه
هیواد او معاصره نړی کـی
را منځته شو ید ی ،داسلام د
سپیڅلی دین داساساتو پـــه
پیروی ، د هیواددتاریـــخ او
فرهنگ پربنا د افغـــانـــی
غوره دودونو او شعایروپه‌پام
کی نیولو سره ،دمشروطیت د
غورځنگ ارزښتناکو میراثونو
ته‌په درناوی اود ملگروملتونو
د منشور او دبشر د حقوقود
نړیوالی اعلامیی سره په‌سمون
کي:

بسم‌الله الرحمن الرحیم

تا ریخ پر ا فتخار و طن
محبو ب ما افغا نستا ن‌مشحون
از مبا رزا ت قهر ما نا نه
مرد م دلیر رما به خا طـــر
استقلا ل، تما میت ار ضی
حا کمیت ملی، و حد ت ملی
دمو کرا سی وتر قی اجتما عی
می با شد .

در مر حله کنو نی ،دو لت
جمهو ر ی افغا نستا ن متکی
بر حما یت نیرو ها ی ملـی
سیاسی ووطن دو ســـت
سیا ست مصا لحه ملی ر ا
فعا لا نه به پیش می برد.

بنا بر ین، با نظر دا شت
تحـولات تاریخیی کـــه د ر
میهن ما و جها ن معا صـــر
رو نما گرد ید ه است ،بـــا
پیروی‌از اساسات دین مقد س
اسلام بارعایت سنن وشعا
یر پسند ید ه افغا نی، مبتنی
بر حقا یق تا ریخ و فر هنگ
کشور، با احترا م به مواریث
ارز نده نهضت مشرو طیت
ودر مطا بقت با منشور مـــلل
متحد واعلا میه جها نی‌حقو ق
بشر ، به منظور :

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جرګه

- دخپلواکی دساتنی، د
زمکنی بشپړتیا څخه د دفاع
او د ملی حاکمیت د ټینګښت
- سراسری سولی ته
درسیدو او دملی یو والی
د زور تیا .
- د عدالت او د مو کراسی
د تا مین .
- دبیا ودانولو او متوا زنی
اقتصادی،ټولنیزی،وادی اودخلکو
د ژوندانه دسطحی دلوړولو.
- په بین‌المللی ډګر کی د
هیواد دنقش او اعتبار دزیات
والی .
- دافغانستان دد ایمی
بیطرفی دحقوقی دریځ دتثبیت
او د هغه دنه پو ځی کیدو
دپاره د غوره شرایطو درامنځته
کیدو په منظور .

مونږدیوزرو دری‌سوه‌نهه‌شپیتم
کال دجوزادمیاشتی داوومی او
اتمی نیټی په لویه جرګه کی
دافغانستان د خلکو استازیو،
د ۱۳۶۶ کال دقوس دمیاشتی
نهمی نیټی دلویی جرګی له
خوا تصویب شوی اساسی
قانون چی دیارلس فصلونه او
یوسلونهه څلو یښت مادی
درلودی، د ډیری لوړی ملی

- حفظ استقلال، دفاع از
تمامیت ارضی و تحکیم
حاکمیت ملی.
- دستیابی به صلح سراسری
وتعمیق وحدت ملی.
- **تامین عدالت ودموکراسی**
- **اعمار مجدد ورشد متوازن
اقتصادی، اجتماعی وارتقای سطح**
زندگی مردم .
- افزایش نقش و اعتبار کشور
در عرصه بین المللی
- ایجاد شرایط مساعد به‌خاطر
تثبیت موقف حقوقی و بی
طرفی دایمی افغانستان و
غیر نظامی شدن آن .

ما نمایندگان مردم
افغانستان در لویه جرگه
**مورخ هفت و هشت ماه جوزای
سال هزارو سه صدو شصت
ونه ، قانون اساسی مصوب**
لویه جرگه مورخ نهم
**ماه قوس سال هزارو سه صدو
شصت وشش را که دارای
سیزده فصل ویکصدوچهل ونه**

وثیقی په توګه په لاندی ډول
تعدیل کړ :

لومړی فصل

دسیاسی نظام اساسونه

لومړی ماده:

د افغا نستـــان جمهوریت خپلواك ، واحد ، نه تجـز یه کیدونکی اواسلامی‌دولت دی‌او پرخپـل ټول قلمرو بـا ندی دحاکمیت لرونکی دی .

د افغانستان په جمهوریت کی ملی حاکمیت په خلکوپوری اړه لری . خلك ملی حا کمیت دلویی جرګی اوملی شورا په واسطه عملی کوی .

دویمه ماده :

د افغانستان دین د اســلام سپیڅلی دین دی .

د افغانستان په جمهوریت کی هیڅ قانون نه‌شی کـولای چی داسلام دسپیڅلی دیــن داساسونو او ددغـه اساسی قـا نو ن د نورو منـد رجو ارزښتونو مناقض وی .

دریمه ماده :

د افغانستان جمهوریـــت ناپییلی هیوااددی، په پوځـــی ډلو ټپلو کی نه شـــاملیـــږی اوپه خپل قلمروکی د بهرنیو

ماده بود ، به مثابه عالیتریـــن وثیقه ملی ، ذیلاتعدیل‌نمودیم.

فصل اول

اساسات نظام سیاسی

مادهٔ او ل:

جمهور ی افغا نستا ن‌دولت مستقل ، واحد ، غیر قابـــل تجزیه واسلامی بوده ، بـــر تما م قلمرو خود دا را ی حاـ کمیت می با شد .

حا کمیت ملی در جمهوری افغا نستان به‌مردم تعلــــق دا رد .

مردم حاکمیت ملی راتو ـ سط لو یه جر گه و شو را ی ملی اعمال میکنند .

ماده دوم:

دین افغانستان دین مقدس اسلام است .

در جمهو ری ا فغا نستان هیچ قانون نمی تواند مناقض اساسات دین مقدســـــس اسلام ودیگر ارزشهای‌مندرج این قانون اساسی باشد .

ماده سوم :

جمهوری افغا نستان کشور غیر منسلك بوده درپیمانهای نظامی شامل نمـــی شود و تاسیس پایگاه های نظا می

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

پوځي اډو جوړيدوته اجازه نه ورکوي .

خلورمه ماده :

له خپلواکۍ ، ملي حاکميت او زمکني بشپړتيا څخه دفاع د دولت د اساسي دندو له جملې څخه ده.

دولت د هيواد امنيت او دفاعي قابليت تامينوي او وسله وال پوځ سمبالوي .

پنځمه ماده :

د سياسي گوندو نو تعدد دافغانستا ن جمهوريت د سياسي سيستم بنسټ د ی.

دافغانستا ن په جمهوريت کی سياسي گوندونه په دی شرط چیمرامنامه ،اساسنامه او فعا ليت يیدهيواد داسا سی قا نو ن او قوا نينو مغايرنه وی ، جو ړيدلی شی

دسياسی گوند تشکيلات او مالی منابع نشیکيدلای چیغير علنی وی .

هغه گوند چی د قانون د حکمونو سره سم جو ړ يږی، له قانونی مجوزه پرته ړنگيدلای نه شی .

قاضيا ن او څارنوا لا ن نه شی کو لای چی ددندی د

خارجی رادر قلمرو خود اجازه نمی دهد.

ماده چهارم :

دفاع از استقلال ، حاکميت ملی وتماميت ارضی از جمله وظايف اساسی دولت است.

دولت امنيت وقابليت دفاعی کشور را تامين وقوای مسلح راتجهيز می نما يد .

مادۀ پنجم:

تعدد احزا ب سيا سی اسا س سيستم سيا سی جمهو ری افغا نستان ميباشد.

در جمهو ری افغا نستان احزاب سيا سیمشروط براين کـه مـرا منا مه ، اساسنامه و فعا ليت آنها مغا ير احکام قا نو ن اسا سی و قوا نين کشور نبا شد تشکيل شده می توا نند .

تشکيلا ت و منا بع مالی حز ب سيا سی غير علنی بوده نميتوانند .

حزبی که مطابق احکام قانون تشکيل ميشود، بدون مجوز قانونی منحل شـنده نميتوانند .

قضات وخارنوا لان نمـی توا نند در مدت تصدی وظيفه

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

تصدی په موده کی دسیاسی
گوند غړیتوب و لری .

شپږمه ماده:

دغه ماده لغوه شوه .

اوو مه ماده :

دافغانستا ن په جمهوریت
کی د ټولنیزو ساز مانونـــو
جوړیـــدل د قانـــون سره سم
مجاز دی .

اتمه ماده :

د هیواد دملـــی ژبو لـــه
جملی څخه پښتو اودری رسمی
ژبی دی .

نهمه ماده :

دافغانستان جمهور یـــت
دولتی نښان دغنمو دو ږو په
مینځ کی پر زرغو ن متـــن
باندی درا ختو نکی لمر ، د
محراب او منبر د تصویر او
ددری رنگه توری ، سری ا و
زرغونی پټی لرونکی دی .

لسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریـــت
دولتی بیرغ دری رنگـــه لری
چی دتورو ، سرو او زرغونو
ټوټوپه بڼه له پورته نه‌ښکته
ته‌په افقی توگـــه په بـــرابـــره
اندازه واقع شوی دی.

دبیرغ د دواړو مخـــونـــو
دپورتنی برخی په ربـــع کی د

عضویت حز ب سیا سی را
داشته با شند .

ماده ششم

این ماده لغو گردید .

مادهٔ هفتم:

تشکیل ساز مـا نـــها ی
اجتما عی در جمهو ری افغا ـ
نستا ن طبق قا نو ن مجـــاز
است .

ماده هشتم :

ازجمله زبانهای ملی کشور
پشتو ودری زبانهای رسمی
میباشد .

مادهٔ نهم:

نشا ن دو لتی جمهـــو ر ی
افغا نستا ن دا را ی تصو یر
آفتا ب در حا لطلو ع،محراب
ومنبر در متن سبز محـــاط
با خوشه گندم و فیته دا رای
سه رنگ سیا ه، ســـر خ و
سبز می با شد .

ماده دهم:

بیرق دولتی جمهـــوری
افغانستان دارای‌سه رنگـــ
میباشد که به شکل قطعات
سیاه، سرخ‌وسبز از بالا به
پایین به صورت افقی بـــه
اندازه مساوی واقع شـــده
است .

در ربع قسمت بالایی هردو

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه دلرګي خواته ، دافغانستان دجمهوريت دولتــی نښان ته ځای ورکړ شوی دی.

دبيرغ اوږدوالی د هغــــه دسور په‌نسبت دوه‌برابره دی.

يوولسمه ماده :

د افغانستان د جمهوريــت پايتخت دکابل ښار دی.

دوولسمه ماده :

دغه ماده لغوه شوه .

دويم فصل

دټولنيز ،اقتصادی

نظام‌اساسونه

ديار لسمه ماده :

د افغانستان جمهوريـــت کثيرالمليت هيواد دی.

دولت دسياسی، اقتصادی، ټولنيزی او فرهنگــی برابری اوله ټولنيـــز ، اقتصادی او فرهنگی پلـوه د وروستـــــه پاتو سيمو د گـړندی ودی او پـــرمختـــک د تـأمين پـــه منظور د هيواد د ټــو لـــو مليتونو ، قومونو او قبايلـو ترمينځ د تفاهم ، دوستی او همکاری د هر اړخيـزی ودی سياست تعقيبوی.

دو لت په تدريج سره‌د ملی ځانگـړتياوو پربنسټ د

روی بيرق، به‌طرف چو به آن، نشان دولتی جمهور ی افغا نستان قرار دارد .

طـو ل بيرق نسبت به عرض آن دو چند ميبا شد .

ماده يازد هم :

پايتخت جمهوری‌افغانستان شهر کابل است .

ماده دوازدهم:

اين ماده لغو گرديد .

فصل دوم

اساسات نظام اجتماعی

اقتصادی

ماده سيزدهم :

جمهوری افغا نستان‌کشور کثير المليت است .

دولت سياست رشد همه جانبه تفاهم ، دوستـــــی و همکاری همه مليتها، اقوام و قبايل کشور رابه منظـور تأمين برا بری سيا ســـی اقتصادی ، اجتماعی ،فرهنگی رشد وانکشاف سريعترمناطق عقب مانده از لحاظ اجتماعی اقتصا دی و فر هنگـی تعقيب می‌کند .

دولت زمينه ايجاد واحـد های اداری رابر مبنـــــای

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

اداری واحدونو د جوړولو زمینه برابروی.

شوارلسمه ماده :

دولت د خلکو د فرهنگ، ژبې او ادبیاتو دودی په منظور لازم تدبیرونه نیسی د ټولو ملیتونو قومونو او قبایلو د فرهنگ دودونو، ژبې، ادبیاتو او فولکلور غوره میراث ساتی اوپراختیا ورکوی.

پنځلسمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی کورنی د ټولنی اساسی رکن جوړوی.

دولت دمور او ماشوم دروغتیادساتنی او دماشومانو دروزنی دپاره لازم تدبیرونه نیسی .

شپاړسمه ماده :

دولت ځوان نسل ته دایمی پاملرنه کوی، د هغوی دښوونی او روزنی ، د کار ، تفریح، استراحت او د معنوی او جسمی روزنی د تامین لازم شرایط برابروی او د نویو ځوانانو او ځوانانو د استعداد دودی په لاره کی مرسته کوی.

خصوصیات ملی به تدریج مهیا می سازد .

ماده چهار دهم :

دولت به منظور رشد فرهنگ ، زبان وادبیات مردم تدابیر لازم اتخاذ کرده‌میراث شایسته فرهنگ ، رسوم، زبان، ادبیات و فلکلور تمام ملیت ها، اقوام و قبایل را حفظ نموده ، انکشاف می دهد.

ماده پانزدهم :

درجمهوری افغانستان خانواده رکن اساسی جامعه راتشکیل میدهد .

دولت به منظور تامین صحت طفل ومادر و تربیه اطفال تدابیر لازم اتخاذ می نماید .

ماده شانزدهم :

دولت از نسل جوانان مواظبت دایمی نموده،شرایط لازم تعلیم و تربیه ، تامین کار، تفریح ، استراحت پرورش معنوی و جسمی آنها را فراهم آورده در جهت رشد استعداد نوجوانان وجوانان مساعدت می کند .

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

اووه لسمه ماده :

دولت داستوګنی د دولتی او کوپراتیفی کورونو دجوړولو په مقصد دودانولو چارو ته پراختیا ورکوی او دشخصی کورونو د جوړولو په کار کی مرسته کوی.

اتلسمه ماده :

دولت داسی اقتصادی سیاست چی هدف یی د بیرته پاتیوالی د لیری کولو، دخلکو د ژوندانه د سطحی د لوړتیا او د ټولنی د ټولنیز ـ اقتصادی جوړښت دبشپړتیا په خاطر د هیواد دټولو منابعو تنظیمول اوپه کاراچول دی ، عملی کوی او په دغه مقصدد ټولنیزی او اقتصادی پرمختیا پلانونه تنظیموی اوتطبیقوی.

نو لسمه ماده :

د افغانستا ن په جمهوریت کی ملکیت ددو لتی ، مختلط کوپراتیفی ،اوقافو ، خصوصی شخصی او دسیاسی او ټولنیزو ساز مانونو د ملکیت په بڼو شته دی .

ملکیت له تعرض څخه مصئون دی .

دولت د قانونی ملکیت د **ټولو ډولونو حمایت کوی .**

ماده هفدهم :

دولت به منظور اعمار منازل مسکونی دولتی و کوپراتیفی امور ساختمانی راتو سعه داده، در امر سا ختما نمنازل شخصی مساعدت می‌کند .

ماده هژدهم :

دولت سیاست اقتصادی را که هدف آن بسیج وبه کار بردن تمام منابع کشور به خاطر رفع عقب مانده گی ، ارتقای سطح زنده گی مردم، تکامل سا ختار اجتماعی ـ اقتصادی جامعه میباشد ، عملی می نماید وبه این منظور پلان های انکشاف اقتصادی و اجتماعی را تنظیم و تطبیق می کند .

ماده نزدهم :

ملکیت درجمهوری افغانستان **به اشکال دو لتی ، مختلط** کوپراتیفی ، او قاف، خصوصی، شخصی و ملکیت‌سازمانهای **سیاسی و اجتماعی** وجود دارد.

ملکیت از تعرض مصون است .

دو لت از تمام انواع ملکیت قا نو نی حما یت می کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زرینی جرګه

شلمه ماده :

دافغانستا ن په جمهوریت کی تر ز مکی لاندی منابع، ځنګلونه څر ځایونه ،کانو نـه، دانرژی اساسی زیر مـی ، تاریخی آبدات ، دراډیــــو ـ تلویزیون تاسیسا ت ، مخابراتی تاسیسا ت ، ستربندونه **او موا صلاتی** کر ښی‌دد ولت ملکیت دی .

له ځنګلونو،څر ځا یو نو، دانرژی له زیر مو او کانونو څخه داستفادی‌اودمخابرا تـی وسایلو درانیو لو او خرڅلاو په غرض د خصوصی برخـی یانګه اچول د قانون سره سم مجاز دی .

دافغانستا ن په جمهوریت کی ددولتی بانکونو ، بیمی او هوایی ترانسپورت تر څنګـه د مختلطو سهامی بانکونـو ، بیمی او هوایی ترانسپـورت اود خصوصی اومختلط زمکنی ترانسپورت جوړیدل د قانون سره سم مجاز دی .

دافغانستا ن په جمهوریت کی دبهرنیو بانکونو او دبیمی د موسساتو د نماینده ګیـو فعالیت د قانون سـره سـم مجاز دی .

مادهٔ بیستم:

در جمهوری افغا نستان منا بع زیـــــر زمینی ، جنګلـــها چرا ګا ه ها معاد ن، منا بـع اسا سی، انر ژ ی آبـــدا ت تا ریخی تا سیسا ت راد یو تلویزیون ، تا سیسات مخابرا تی بند ها ی بز ر ګ بنا در و خطو ط موا صلا تی از جمله ملکیت ها ی دو لت می با شند.

سر ما یه ګذا ر ی بخش خصو صی جهـت استفاده از جنګلها ، چرا ګاه ها ، منابع انرژی ، معادن وخریدوفروش و سا یل مخـا بـــرا تـی، طبق قا نو ن مجاز است .

در جمهو ر ی افغا نستا ن در کنا ر با نکها بیمه و ترانسپور ت هوا ئی‌دو لتی،ایجاد با نکها ی سها می ،بیمه و ترا نسپو ر ت هوا ئی مختلط و ترانسپورت‌زمینی خصوصی ومختلط طبق‌قانون مجازاست.

در جمهو ری افغا نستان فعا لیت **نما** یند ه ګی بانکها و مو سسا ت بیمه خا رجـی **طبق قانون مجاز است .**

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

یوویشتمه ماده :

دولت د کوپراتیفونو دپیا وړتیا او پراختیا په کار کې مرسته کوي او په هغو کې دخلکو د خپلې خوښې برخه اخیستنه هڅوي.

دوه ویشتمه ماده:

دولت د کسبگرو انفرادي فعالیتونه او په صنفي اتحادیو او کوپراتیفونو کې د هغوی دخپلې خوښې برخه اخیستنه هڅوي او حمایت یې کوي، دکسبگرو دحرفوي مهارتد سطحې د لوړتیا، د کار د وسایلو، د اومو موادو دتامین اودهغوی دمحصولاتو دخرڅلاو په کار کې هر اړخیزې مرستې کوي.

دروېشتمه ماده :

دولت د کرنې داحیا او پرمختیا په مقصد له کروندگرو او زمکه والو سره متممې مرستې کوي او د کرنې او میکانیزه مختلطو او خصوصي فارمونو په جوړولو او دنویو او شاړو زمکو په آبادولو کې اغیزمنه مرسته کوي .

څلرویشتمه ماده :

دولت دکوچیانو اومالدارانو

ماده بیست و یکم :

دولت در امر تقویه و گسترش کو پرا تیف ها مساعدت کرده ، اشتراك داو طلبا نه مردم را در آن تشویق می کند .

ماده بیست ودوم :

دولت فعالیت های انفرادی پیشه وران و شرکت داوطلبانه آنها را در اتحادیه های صنفی و کوپراتیف ها تشویق وحمایه نموده درامر ارتقای سطح مهارت حرفوی پیشه وران ، تامین وسایل کار، مواد خام و فرو شس محصو لات شان کمك های همه جانبه مبذول می دارد .

مادۀ بیست و سو م:

دو لت به منظور احیا و انکشاف زراعت، کمك های متمم زرا عتی را به دهقا نان وزمین دا را ن انجا م میدهد ودر ایجاد فا رم ها ی زراعتی ومیکا نیز ه مختلط وخصوصی و آبا دی زمین های بکرو بایر مسا عد ت مو ثر می نما ید .

مادۀ بیست و چهارم :

دولت برای کوچیان و

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پاره له څه ځایونو څخه استفادی امکان دقانون سره سم تضمینوی ، د مال داری دودی ، د محصولاتو د خرڅلاو او دهغوی داقتصادی، ټولنیزو او معیشتی شرایطو دښه کولو د پاره د مساعدو شرایطو د برابرو لو په مقصد مرسته کوی.

پنځه ویشتمه ماده :

دولت د ملی اقتصاد د پرمختیا په مقصد د خصوصی پانګی اچونی مصوونیت تضمینوی ، د صنایعو سوداګری،ودانی، ترانسپورت، کرنی او دخدمتونو دبرخو په پرمختیا کی دملی پانګه والو برخه اخیستنه دقانون سره‌سم هڅوی او حمایت یی کوی .

دولت د خصوصی متشبثانو سره ګټور او هر اړخیز اړیکی پراخوی او د بهرنی پانګی سره په سیالی کی د خصوصی سکتور ملاتړ کو ی اود مالی ، کریدتی، ګمرکی‌او دبیو د سیاست د تنظیم په وخت کی د خصوصی سکتو ر ګټی د قانون سره سمی په پام کی نیسی.

مالداران امکان استفا ده از چرا گاه ها را طبق قا نو ن تضمین نموده جهت ایجاد شرایط مساعد برای رشد مالداری ، فروش محصولات بهبود شرایط اقتصادی‌اجتماعی ومعیشتی آنها مساعدت می کند.

ماده بیستو پنجم :

دولت مصوونیت سرمایه گذاری خصوصی را به منظور انکشاف اقتصاد ملی تضمین نموده اشتراك سرمایه داران ملی رادر انکشاف صنایع‌تجا رت، سا ختمان، ترانسپورت زراعت و عر صه های خد مات طبق قانون‌تشویق وحما یه می کند

دولت منا سبات سود مند و همه جانبه را با متشبثان خصوصی تو سعه داده و از سکتور خصو صی در مقابل رقابت باسرمایه خارجی حمایه می کند و حین تنظیم سیاست مالی، کریدتی ، گمر کی و قیم منافع سکتور خصوصی راطبق قانون درنظر میگیرد .

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږ ویشتمه ماده:

دغه ماده لغوه شوه .

اووه ویشتمه ماده :

دولت د ملی اقتصاد دودی په مقصد دافغانستان په جمهوریت کی دقانون سره سم بهرنی پانگه اچونه هڅوی.

اته ویشتمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی بهرنی اشخاص د عقاری ملکیت حق نه لری.

پر سیاسی نمایندگیو او بهرنیو دولتونو باندی دعقار پلورل دبالمثل چلند پر اساس او پر هغو بین المللی موسسو باندی چی دافغانستان جمهوریت دهغو غړی وی، د حکومت له موافقی وروسته مجاز دی .

نهه ویشتمه ماده :

د ملکیت دوراثت حق داسلام د شریعت سره سم دقانون په واسطه تضمینیږی.

دیرشمه ماده :

استملاک یوازی د عامه گټو دتامین په مقصد دعادلانه او مخکینی عوض په بدل کی دقانون سره سم کیږی .

مادهٔ بیست و ششم:

این ماده لغو گردید .

مادهٔ بیست و هفتم:

دولت به منظور رشد اقتصاد ملی سرمایه گذاری خارجی را در جمهوری **افغانستان طبق قانون تشویق می نماید .**

ماده بیست و هشتم :

در جمهوری افغانستان اشخاص خارجی حق ملکیت عقاری را ندارند فروش عقار به نماینده گی های سیاسی ودول خارجی بر اساس رویه بالمثل و به موسسات بین المللی که جمهوری افغانستان عضو آن باشد بعد از موافقه حکومت مجاز می باشد .

ماده بیست و نهم :

حق وراثت ملکیت طبق شریعت اسلام توسط قانون تضمین میگردد .

ماده سی ام :

استملاک طبق قانون تنها به مقصد تأمین منافع عامه دربدل عوض عادلانه و قبلی صورت میگیرد .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دملکیت مصادره د قانون له حکمه او دمحکمی له پریکړی پرته جایزه نه ده.

یودیرشمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی دقانون او ټولنیز عدالت پر اساس د مالیی او محصول معیارونه ، اندازه او ډولونه ټاکل کیږی .

دوه دیرشمه ماده :

دولت د طبیعت ، طبیعی شتمنیو د ساتنی اوله طبیعی زیرمو څخه د معقولی استفادی ، د ژوندانه د چاپیریال دښه کولو، داوبو اوهوا دککړیدو د مخنیوی او د ځارویو اوبوټو د نړی دساتنی او پایښت په مقصد لازم تدبیرونه نیسی او عملی کوی یی .

دریم فصل

داتباعو تابعیت ،اساسی حقوق، آزادی اوءکلفیتونه

دری دیرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت تابعیت د ټولو اتباعو د پاره برابر او یوشان دی.

دتابعیت ترلاسه کول اوله لاسه ورکول او د هغه نوری

مصادره ملکیت بدون حکم قانون و فیصله محکمه جایز نیست .

ماده سی ویکم:

در جمهوری افغانستان براساس قانون و عدالت اجتماعی معیار ها، اندازه و انواع مالیه و محصول تعین می گردد .

ماده سی ودوم :

دولت به منظورحفظ طبیعت، ثروتهای طبیعی و استفاده معقول از منابع طبیعی ، بهبود محیط زیست ، جلو گیری از آلوده گی آب و هوا، حفظ وابقای عالم حیوانات ونباتات تدابیر لازم اتخاذ وعملی می کند.

فصل سوم

تابعیت ،حقوق،آزادیهاومکلفیت های اساسی اتباع

ماده سی وسوم:

تابعیت جمهوری افغانستان برای تمام اتباع مساوی و یکسان است .

حصول واز دست دادن تابعیت وسایر مسایل مربوط

(c) ketabton.com: The Digital Library

مربوطی مسالی د قانون سره سمی تنظیمیږی .

هر شخص چی دقانون سره سم د افغانستان دجمهوریت تابعیت لری ، افغان بلل کیږی.

څلور دیرشمه ماده :

دافغانستان د جمهوریـــت له اتباعو څخه هیڅوك پههیواد کی دننه او یا له هیوادهبهرته نه تبعیدیږی .

پنځه دیرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوریـت له اتباعو څخه هیڅوك بهر نی دولت ته نـــه ورتسلیمـول کیږی .

شپږ دیرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوریـت اتباع له هیواده بهر د دولت ترحمایت لاندی دی.

دولت دهغوی لهقانونی حقوقو اوګټو څخه دفاع کوی ، پـه بهرکی دمیشته افغانانو اړیکی دهیواد سره ټینګوی او هیواد ته دهغوی دراستنیدو پهمقصد مرسته کوی.

اووه دیرشمه ماده :

د افغانستان جمهوریـــت په هیواد کی د میشتو بهرنیو اتباعو اوبی تابعیته اشخاصو

آن توسط قانون تنظیم مـــی گردد .

هر شخصیکه تابعیت جمهوری افغا نستان راطبق قانو ن دارا باشد افغان نامیـــده میشود .

ماده سی و چهارم :

هیچ یك از اتباع جمهوری افغانستان در داخلو یا خارج کشور تبعید نمی شود .

ماده سی و پنجم :

هیچ یك از اتباع جمهوری افغا نستان بدولت خارجـی تسلیم داده نمیشود .

ماده سیو ششم :

اتباع جمهوری افغا نستان در خارج کشور تحتحما یت دولت قرار دارند . دولت از حقوق ومنافع قانو نی آنهـــا دفاع کرده رابطه افغا نها ی مقیم خارج رابا کشور تحکیم می بخشد و بـه منظور بـــاز گشت آنها بوطن مسا عدت می کند .

ماده سی وهفتم :

جمهوری افغا نستـــا ن حقوق و آزا دی های اتبـــاع خارجی و اشخاص بـــدون

(c) ketabton.com: The Digital Library

حقوق او آزادی دقانون سره سم تضمینوی ، هغوی مکلف دی چی د افغانستان د جمهوریت اساسی قانون او قوانین رعایت کړی .

اته دیرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع ، ښځه وی که نر دملیت ، نژاد ، ژبی ، قبیلی، دین، مذهب، سیاسی عقیدی، زده کړی ، شغل ، نسب، ټولنیز دریځ، د اوسیدو او اقامت دځای له تعلقاتو پر ته دقانون په وړاندی برابر حقوق او مکلفیتونه لری.

داتباعو د حقوقواومکلفیتونو په نسبت دهر ډول غیرقانونی امتیاز ټاکل اویا توپیرممنوع دی .

نهه دیرشمه ماده :

ژوند د انسان طبیعی حق دی. هیڅوك له قانونی مجوزه پرته لەدغه حق څخه نه بی برخی کیږی .

څلوېښتمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی دټولو مسلمانانو د پاره د دینی او مذهبی مناسکو دترسره کولو آزادی تضمینیږی .

تابعیت مقیم افغانستان را طبق قانون تضمین **می کند .** آنها مکلف اند قانون اساسی وقوانین جمهوری افغانستان را رعایت کنند .

ماده سی و هشتم:

اتباع جمهوری افغانستان اعم از زن و مرد بدون نظر داشت تعلقات ملیت، نژاد ، لسان ، قبیله ، دین ، مذهب، عقیده سیاسی ، تحصیل،شغل ، نسب، دارایی،موقف اجتماعی، محل سکونت واقامت در برابر قانون دارای حقوق ومکلفیت های مساوی می باشند .

تعیین هر نوع امتیاز غیر قانونی ویا تبعیض نسبت به حقوق و مکلفیت های اتباع ممنوع است .

ماده سی و نهم :

زنده‌گی حق طبیعی انسان است هیچ کس بدون مجوز قانونی ازین حق محروم نمی گردد .

ماده چهلم :

در جمهوری افغانستان آزادی اجرای مناسك دینی و مذهبی برای تمام مسلمانان تضمین **می گردد .**

دنورو ادیانو پیروان دخپلو مذهبی مراسمو په ترسره کولو کی آزاد دی .

هیڅوك نه شی کولای چی د ملی ضد او وګړنیز ضد تبلیغاتو ، دښمنی د رامنځ ته کولو اودافغانستان دجمهوریت دګټو پرخلاف دنورو اعمالو د ارتکاب په مقصد له دین څخه ناوړه استفاده وکړی.

یو څلو یښتمه ماده :

آزادی دانسا ن طبیعی حق دی .هغه حق د نورولهآزادی **او له عا مه ګټو پر ته چــــی دقانون په وسیله تنظیمیږ ی حدود نهلری .**

آزادی او انسا نی کرامت له تعرض څخه مصور ن دی **دولت دهغو در ناوی او ملا تړ کوی .**

دذمی برائت اصلی حا لت دی . تورن تر هغه و خته پوری چی د محکمی په قطعی حکــم محکوم شوی نه و ی بی ګناه **ګڼل کیږی .**

هیڅ عمل جرم نهشیبلـل کیدلای مګر دقــانوندحکمونو سره سم .

هیڅوك نیول کـیدلای اود جرم په کولو تورن کیدلای نه

پیروان سایر ادیـان در اجرای مراسم مذهبی شا ن آزاد می باشند

هیچ شخص نمی توا ند به منظور تبلیغات ضد ملی وضد مردمـی ، ایجاد دشمنـیوار تکاب سایر اعمال خــلاف منافع جمهوری افغا نستــان از دین سو ء استفاده کند .

ماده چهل و یکم :

آزادی حق طبیعی انسا ن است این حق جــز آزادی **دیگران و منا فع عا مه کـــه** توسط قانون تنظیم میگردد حدودی ندارد .

آزادی و کرامت انسا نی ازتعرض مصئون بوده دو لت آنرا احترام و حمایت میکنند .

برا ئت ذمه حالت اصلیست متهـم تا زما نیکه به حکـم قطعی محکمه محکوم نشــده بیگناه شنا خته می شود .

هیچ عملی رانمیتوا ن جرم شمرد ، مگر مطابق به احکام قانون .

هیچکس رانمیتوا نگرفتار

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

شی مگر د قانون دحکمونـــو سره سم .

هیخوك تو قیفیدای نه شی مگر دواکمنی محکمی په‌استیذان او د قانون دحکومونو سره‌سم.

هیخوك مجا زا ت کید لای نه شی، مگردمحکمی په‌حکم د قانون د حکمو نو سره سم او دهغه جرم په تناسب چی‌کری یی دی .

جرم یو شخصی عمل د ی او په کولو سره یی بل څـوك نه مجازات کیږی .

تورن حق لری چی په خپله اویا دمدافع وکیل به واسطه له خانه دفا ع و کری .

دوه خلویښتمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی له انسانی کرامت څخــــه مخالفه جزا ، شکنجه اوتعذیب جوازنه لری.

د اکراه او گوابس په‌وسیله له تورن او یابل چـا څخه د اقرار ، شهادت او یا خـــر گندونی اخیستل منعه دی .

هغه خرگندونه یا شهادت چی له تورن یا بـل چا څخـه داکراه په وسیله واخیستـل شی اعتبارنه لری .

ومتهم به ار تکاب جرم نمـود مگر مطابق به احکام قانون .

هیچکس رانمیتوا ن توقیف نمود ، مگ ربه استیذان از محکمه با صلا حیت و مطا بق به احکام قانو ن.

هیچکس را نمیتوان مجازات نمود ، مگر به حکم محکمه مطابق به احکام قا نـــو ن و متناسب به جرمی که مر تکب شده است .

جـرم امر شخصیست‌وبا ازتکا ب آن شخص دیگر مجاـ زات نمیشود .

متهم حق دارد شخصا ویا توسط وکیل مدافع از خود دفاع کند .

ماده چهل ودوم:

در جمهوری افغا نستـــان جزای مخالف کرامت انسانی، شکنجه و تعذیب جوازندارد.

گرفتن اقرار ، شهادت یا اظهار از متهم یا شخص‌دیگر بوسیله اکراه وتهدید ممنوع است .

اظهار یاشهادتیکه از متهم یاشخص دیگر به وسیله‌اکراه گرفته شود اعتبار ندارد .

(c) ketabton.com: The Digital Library

که چیری دعامه خدمتـونو موظف، تورن یا بـل څـو ك دشهادت ، څرگندونی او یـا اقرار د اخیستلو په مقصـد شکنجه کړی او یا دشکنجی په تعمیل امروکړی، د قانـون سره سم مجازات کیږی.

دلوړو مقاماتو په امر باندی استناد ، مرتکب ته دقانون نه دمخالفو اعمالو له ارتکاب څخه برائت نه ورکوی .

دری څلویښتمه ماده :

دشخص پوروړ توب دهغه آزادی د سلبیدو موجـــب کیدلای نه شی .

دپور د تحصیـل لاری او وسایـل د قانون په واسطـه تنظیمیږی .

څلور څلویښتمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کیدکور مصوونیت تضمینیږی هیڅوك د دولـــت د استازی

په شمول نه شی کولای چـی داوسیدونکی له اجازی اولـه هغو حالاتو او طرز څخه پرته چی په قانون کی تصریح شوی وی، دچاکورته ورننوزی او یا هغه ولټوی.

هر گاه موظف خد مات‌عامه متهم یا شخص دیگر را بـــه منظور گرفتن شهادت،اظهار ویا اقرار شکنجه نما ید ،یا به تعمیل شکنجه امر کند مطابق قانون مجازات مـــی گردد .

استناد به امر مقا مات مافوق مرتکب را از ار تکاب اعمال خلاف قانون برائت نمـــی دهد.

ماده چهل وسوم:

مدیون بودن شخصــص ، موجب سلب آزادی وی‌شده نمی تواند .

طرز ووسایل تحصیل‌دین، توسط قانون تنظیم میگردد.

ماده چهل وچهارم :

در جمهوری افغا نستان مصوونیت مسکن تضمیـــن میگردد .

هیچ شخص به شمـــول نماینده دولت بدون اجـازه ساکن و به غیر از حالات و طرز یکه در قانون تصریـح گردیده ، نمیتوا ند به مسکن شخص داخل شود و یا آنرا تفتیش کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځه څلو یښتمه ماده :

دافغا نستا ن په جمهوریت کی د لیکونو ، دتیلفونی او تیلگرافی مخابرو محر میت تضمینیږی.

هیڅوک ددولت داستازی په شمو ل نه شی کولای چی دقا نون له حکمه پرته دتیلفونی اوتیلگرافی مخابرو اولیکونو **پلټنه وکړی .**

شپږ څلویښتمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع چی ددولتی ارگـانونو ټولنیزو سازمانونو او د چارو د مسوولینو له خوا د دندی د ترسره کولو پ ه‌وخت کی په غیر قانونی توگـه زیانمـن کیږی ، دزیان د جبران حـق لری. دزیان دجبـران شرایط او څرنگوالی د قانـون پـه واسطه تنظیمیږی .

اووه څلویښتمه ماده :

د افغانستان د جمهوریـت اتباع حـق لری چـی د دولت په ټولنیز ـ سیاسی ژونـد او دچارو پـه اداره کی پـه مستقیمه توگه او یاد خپلـو استازیو له لاری برخه واخلی.

اته څلویښتمه مده :

د افغانستان د جمهوریـت

ماده چهل و پنجم :

در جمهوری ا فغا نستا ن محر میت مکا تیب ، مخا بـره های تیلفونی و تیلگـرا فـی تضمین می‌گردد .

هیچ شخص به شمول نما **ینده دو لت نمیتواند بـدون** حکم قانون به تفتیش مخابره **های** تیلفونی ، تیلگرافی‌ومکاـ تیب اقدام ورزد .

ماده چهل‌و ششم :

اتباع جمهوری افغا نستان **که** از ار گانهای دولتی ،سازـ مانهای اجتماعی ومسوولیـن امور حین اجرای وظیفـــه بصورت غیر قا نو نی‌متضرر میگردند دارای حق جبـران خساره می باشند . شرایط وطرز جبران خساره توسـط قانون تنظیم می گردد .

ماده چهل و هفتم :

اتباع جمهوری افغانستان حق‌دارند در زندگی اجتماعی، سیاسی واداره امور دو لـت بصورت مستقیم ویا از طریق نمایندگان خود شرکت‌نمایند.

ماده چهل‌و هشتم :

اتباع جمهوری افغانستان

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتباع دانتخابولو او انتخابیدلو حق لری. له دغه حق څخه داستفادی شرایط اوطرزدقانون په واسطه تنظیمیږی.

نهه څلوېښتمه ماده:

د افغانستان د جمهوریت اتباع دفکر او بیان دآزادی حق لری.

اتباع کولای شی چی له دغه حق څخه په‌ښکاره، شفاهی او لیکلی توگه دقانون سره سمه استفاده وکړی.

له خپریدو څخه مخکی د مطبوعاتو سانسور جوازنه‌لری.

پنځوسمه ماده:

د افغانستان د جمهوریت اتباع دقانون سره سم دسوله ییزو غونډو، تظاهراتو او اعتصاب حق لری.

یوپنځوسمه ماده:

د افغانستان د جمهوریت اتباع د انفرادی او ډله ییز شکایت، انتقاد او غوښتنی حق لری.

دولتی ارگانونه، ټولنیز سازمانونه اودچارو مسوولین موظف دی چی شکایتونه، غوښتنی او انتقادونه په هغه موده کی چی قانون ټاکلی

دارای حق انتخاب کردن و انتخاب شدن می باشند. شرایط وطرز استفاده از این حق توسط قانون تنظیم می‌گردد.

ماده چهل و نهم:

اتباع جمهوری افغانستان دارای حق آزادی فکرو بیان می باشند.

اتباع میتوانند از این حق بصورت علنی، شفاهی وتحریری طبق قانون استفاده کنند.

سانسور مطبوعات قبل‌از نشر جواز ندارد.

ماده پنجاهم:

اتباع جمهوری افغانستان طبق قانون دارای حق اجتماعات، تظاهرات‌مسالمت آمیز واعتصاب می باشند.

ماده پنجاه ویکم:

اتباع جمهوری افغانستان دارای حق شکایت، انتقاد پیشنهاد انفرادی وجمعی می باشند.

ارگانهای دولتی، سازمان های اجتماعی و مسوولین امور موظف اند به شکایات ،پیشنهادات وانتقادات در موعدیکه قانون تعیین کرده

(c) ketabton.com: The Digital Library

ده وخیږی او لازم اجــراآت وکړی.

دانتقاد په خاطر تعقیــب ممنوع دی.

دوه پنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریــت اتباع دکار او د برابر کار په وړاندی دبرابر مزد دلاس ته وروړلو حق لری.

دولت د کار د عادلانــه او پرمختللــو قوانینو د وضـــع کولو اوتطبیق له لاری لـــه دغه حق څخه داتباعو داستفادی دپاره لازم شرایط برابروی .

دری پنځوسمه ماده :

داجباری کارتحمیل منعــه دی. دجنګ، طبیعی آفتونـــو په حالـت او پـــه نـــورو هغو حالاتو کی چی عامه ژوند او هوساینه تهدید کــړی ، داجباری کار سرته رسول له دغه امر څخه مستثنی دی .

څلور پنځو سمه ماده :

د افغانستان د جمهوریــت اتباع د ټولنی داړتیا په پام کی نیولو ســره د تخصصـــی څانګی لــه مخــی د دولتـــی دندو دترلاسه کولو او دشغل دانتخاب حق لری.

رسیده گی نموده اجراآت‌لازم به عمل آور ند.

تعقیب بخاطر انتقادممنوع است .

ماده پنجاه ودوم :

اتباع جمهوری افغا نستان دارای‌حق کار ودر یافت مزد مساوی در مقابل کار مساوی می باشند .

دولت از طریق وضع و تطبیق قوانین عادلانه ومترقی کار شرایط لازم رابرای‌استفاده اتبــاع از یــن حق مساعـد می سازد .

ماده پنجاه وسوم :

تحمیل کار اجباری ممنوع است .

اجرای کار اجبـاری در حالت جنګ ، آفات طبیعـی وسایر حالا تی که حیات و آسایشس عا مه را تهدیدکند ازین امر مستثنی میباشد .

ماده پنجاه وچهارم :

اتباع جمهوری افغا نستان بانظر داشت نیاز مندی‌جامعه مطابق رشته تخصصی دارای حق احراز وظایف دولتی و انتخاب شغل می باشند .

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

پنځه پنځو سمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع داستراحت حق لری .

دولت د کار د ساعتونو اوله مزدسره دنوبتی رخصتی تیاکل او درخصتیو ، جشنونو او اخترونو په ورځو کی د کار د شرایطو څرنګوالی تنظیموی او د استراحت ، دفرهنګی ، هنری موسسو دشبکو د پراختیا او د بدنی روزنی ، ورزش او سالمو تفریحاتو دپاره شرایطبرابروی.

شپږ پنځوسمه ماده :

دافغانستا ن جمهوریت اتباع په وړیا توګه دزده کړی حق لری .

دولت د بیسوا دی لهمنځه وړلو، د متوازنی ښوونی او روزنی د تعمیم، په مورنیژبی دزده کړی ، داجباری لومړنیو زده کړو د تامین ، د تخنیکی حرفوی او مسلکی عمو میزده کړو د تدریجی پرا ختیا اود ملی کادرونو د رو زنی دپاره دلو ړو زده کړو د سیستم دودی په مقصد لازم تدبیرونه نیسی .

دافغانستا ن په جمهوریت

ماده پنجاه و پنجم :

اتباع جمهوری افغا نستان دارای حق استراحت میباشند دولت تعیین سا عات کار و رخصتی نوبتی با مزد و چگو نگی شرایط کار را در روز های رخصتی ، جشنهاو اعیاد تنظیم کرده، شرایط استراحت، گسترش شبکه های موسسات فر هنگی ، هنری ، رشد تربیت بدنی ،ورزش وتفر یحات سالم را مسا عد می سازد .

ماده پنجاه وششم :

اتبا ع جمهوری افغا نستان دارای حق آموزش را یگان می با شند

دو لت به منظور امحای بیسوادی ، تعمیم تعلیم وتر- بیه متوازن ، آموزش بهلسان ماد ر ی ، **تا مین تعلیما ت** ابتدائی اجبار ی ،**گستر ش** تد ریجی **تعلیما ت عمو می** تخنیکی حر فو ی و **مسلکی** ورشد سیستم **تحصیلا ت عالی** جهت تربیه کادر های ملی، تدا بیرلا زم **اتخاذ می کند .**

در جمهو ر ی افغا نستا ن

(c) ketabton.com: The Digital Library

کی د خصوصی سکتور او بهرنیو اشخاصو له خوا د تعلیمی او تحصیلی موسسو جوړول دقانون سره سم مجاز دی .

اووه پنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع د روغتیا او ټولنیزو تامیناتو حق لری .

دولت د ملی سراسری طبی خدمتونو د سیستم د هر اړخیزی او متوازنی پراختیا ، د روغتیایی مرکزونو او روغتونونو د پراختیا ، دطب د دکتورانو او طبی خدمتونو د کارمندانو د روزنی، دعمومی ناروغیو دمخنیوی ، دوړیا روغتیایی خدمتونو دپراختیا، دخصوصی طبی خدمتونودتنظیم او هڅونی او د زړو کسانو ، دجګړی او کار د معلولینو او دشهیدانو دپاتی کسانو د پاره د مادی تامیناتو د ښه کولو له لاری لازم تدبیرونه نیسی.

اته پنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع دعلمی، تخنیکی او هنری فعالیتونو د آزادی حق لری .

دولت دعلم او د علمی

ایجاد موسسات تعلیمی و تحصیلی توسط سکتور خصوصی واشخاص خارجی طبق قانون مجاز است .

ماده پنجاه و هفتم :

اتباع جمهوری افغانستان دارای حق صحت و تامینات اجتماعی می باشند . دولت از طریق توسعه همه جانبه و متوازن سیستم خدمات طبی سراسری ملی ، توسعه شفاخانه ها ، مراکز صحی پرورش دوکتوران طب وکارمندان خدمات طبی، جلوگیری از امراض همگانی ، توسعه خدمات صحی رایگان. تنظیم و تشویق خدمات طبی خصوصی ، بهبود تامینات مادی برای کهن‌سالان، معلولین جنگ وکار وبازمانده گان شهداء تدابیر لازم اتخاذ می نماید .

ماده پنجاه و هشتم :

اتباع جمهوری افغانستان دارای حق آزادی فعالیت های علمی ، تخنیکی و هنری میباشند.

دولت پیشرفت منظم علم

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

کادرونو د روزنی منظم پرمختگ تامینوی ، د مولفانو او مخترعانو حقوق ساتی ، په ټولو برخو کی د علمی څیړنو هڅونه او ملاتړ کوی اود علمی څیړنو له نتا یجو څخه اغیزمنه‌استفاده تعمیموی.

نهه پنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع په هیواد کی‌د مسافرت او داوسیدنی او اقامت د ځای د آزاد انتخاب حق لری .

دولت کولای شی چی د عامه امنیت او نظم دساتنی ، د ناروغیو د خپریدو د مخنیوی او د اشخاصو د حقوقو او آزادیو د ساتنی په مقصد د هیواد په ځینو سیمو کی مسافرت، اوسیدنه او اقامت په موقتی توگه منعه کړی .

شپیتمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع حق لری چی د قانون سره سم له هیواد څخه بهر ته مسافرت وکړی ا و وطن ته راستانه شی .

وتربیه کادر های علمی را تامین ،حقوق مولفان و مختر- عان راحفظ و تحقیقات علمی رادر تمام عرصه هاتشویق وحمایه کرده ، استفاده‌موثر از نتایج تحقیقات‌علمی راتعمیم می بخشد .

ماده پنجاه ونهم :

اتباع جمهوری افغا نستان دارای حق مسافرت‌وانتخاب آزاد محل سکو نت واقا مت در کشور می باشند .

دولت میتواند بمنظور حفظ امنیت ونظم عامه، جلو گیری ازشیوع امراض ، حفظ حقوق وآزادی های اشخاص ، مسافرت ، سکو نت ویا اقامت‌رادر بعضی مناطق کشور موقتاً ممنوع قرار دهد.

ماده شصتم :

اتباع جمهوری افغانستان حق دارند طبق قانون بخارج کشور مسافرت وبوطن عودت کنند .

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

يو شپيتمه ماده :

د افغانستان د جمهوريت هر تبعه مکلف دی چی د افغانستان د جمهوريت اساسی قانون او قوانين رعايت کړی .

دقانون له حکمونو څخه بی خبری عذرنه ګڼل کيږی .

دوه شپيتمه ماده :

د افغانستان د جمهوريت اتباع او بهرنی وګړی مکلف دی چی دولت ته د قانون سره سمه ماليه او محصول ورکړی .

دری شپيتمه ماده :

له هيواد خپلواکی ، ملی حاکميت او د هيوادله زمکنی بشپړ تيا څخه دفاع د افغانستان د جمهوريت د اتباعو له وياړه ډك مکلفيت دی .

په وسله وال پوځ کی دخدمت شرايط د قانون د حکمونو سره سم تنظيميږی .

څلور شپيتمه ماده :

دولت داتباعو له اساسی حقوقو او آزاديو څخه د استفادی او د مکلفيتونو د تر سره کولو د پاره لازم شرايط برابروی .

هيڅوك حق نه لری چی په

ماده شصت ويکم:

هر تبعه‌جمهوری افغانستان مکلف است قانون اساسی و و قوانين جمهوری افغانستان را رعايت کند.

بی خبری از احکام قانو ن عذرپنداشته نميشود .

ماده، شصت ودوم :

اتباع جمهوری افغانستان واشخاص خارجی مکلف اندبه دولت طبق قا نون ما ليه‌و محصول بپر دازند .

ماده شصت وسوم :

دفاع از وطن ، استقلال، حاکميت ملی و تما ميت‌ارضی کشور مکلفيت پر افتخاراتباع جمهوری افغا نستان ميباشد.

شرايط خد مت در قوا ی مسلح مطابق به احکام قانون تنظيم ميگردد .

ماده شصت‌و چهارم :

دولت شرايط لازم را برای استفاده از حقوق و آزادی‌های اساسی وانجام مکلفيت های اتباع فراهم ميسازد .

هيچ‌کس حق ندارد از

(c) ketabton.com: The Digital Library

قانون کی له مندرجو حقوقو
او آزادیو څخه دعامه گټـــو
پرخلاف اودنوروا تباعو دحقوقو
او آزادیو په زیان استفـــاده
وکړی ۰

څلورم فصل

لویه جرگه

پنځه شپیتمه ماده :

لویه جرگه دملی او تاریخی
دودونو له مخی ، د افغانستان
دخلکو دارادی تر ټولو لوړه
ښکارندویه ده۰

شپږ شپیتمه ماده :

لویه جرگه له دغه کسانـــو
څخه جوړه ده :

۱ ـ جمهـور رئیس او د
جمهور رئیس مرستیالان ،

۲ ـ د ملی شورا غړی

۳ ـ صدراعظم ، د صدراعظم
مرستیالان او د وزیرانو دشورا
غړی ۰

٤ ـ قاضی القضات او د
قاضی القضات مرستیالان ۰

۵ ـ لوی څارنوال ۰

٦ ـ داساسی قانون دشورا
رئیس ۰

۷ ـ دو لایتونو دشورا گانو
رئیسان ۰

۸ ـ له هرو لایت څخه په
ولسی جرگه کی د هغـــو

حقوق و آزادی های مندرج در
قانون علیه منافع عامـــه
وبه ضرر حقوق و آزادی های
سایر اتباع استفاده نماید ۰

فصل چهارم

لویه جرگه

ماده شصت وپنجم :

لویه جرگه مطابق بهسنن
ملی وتاریخی عالیترین مظهر
اراده مردم افغانستان می
باشد

ماده شصت وششم :

لویه جرگه متشکل است از:

**۱ـ رئیس جمهور ومعاونان
رئیس جمهور**

۲ـ اعضای شورای ملی ۰

۳ـ صدراعظم ، معاونان
**صدر اعظم واعضای شـورای
وزیران ،**

**٤ـ قاضی القضات ومعاونان
قاضی القضات،**

۵ـ لوی څارنوال ،

**٦ـ رئیس شورای قانون
اساسی،**

**۷ـ روسای شورا های ولا-
یات،**

**۸ـ از هر ولایت بتعـــداد
وکلای آنها در ولسی جرگه**

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

دو کیلانو په شمیر ، د خلکو په انتخاب د عمو مي، برابري، آزا د ی ، سري او مستقیمي رايي اخیستنې له لارې .

۹ ــ دسیاسي ، علمـــي ، فرهنگي ،ټولنیزو او روحاني شخصیتو نو له جملې څخـه حداکثر پنځوس تنه چـــي د جمهور رئیس په واسطه ټاکل کیږي .

اووه شپیتمه ماده :

لويه جرگه دغه واکونــــه لري :

۱ــ د اساسي قانون تصويب او تعديل .

۲ــ دجمهور رئیس انتخاب او د دغه داستعفا منل .

۳ــ د جگړې او متارکې لـــه اعلان سره موافقت .

٤ــ دهغو خورا مهمو مسالو په باره کې د تصمیم نیــو ل چې د هیواد په بر خلیـــــاک پورې اړه لري .

اته شپیتمه ماده :

له هغو حالاتو پرته چې په دغـــه اساسي قانـــون کـــې بل ډول اټکــــل شوی وی ، لويه جرگه د جمهور رئیس په واسطه رابلل کیږي، پرانیستل

به انتخاب مردم ، از طريق را يگيرى عمومى ، مساوى، آزاد، سرى ومستقيم

۹ــحد اكثر پنجاه نفر از جمله شخصيت هاى سيا سى علمى فر هنگى ،اجتما عــــى ورو حانى كه تو سط رئيس جمهور تعيين ميشو ند.

ماده شصت و هفتم :

لويه جر گه داراى صلاحيت هاى ذيل ميباشد :

۱ــ تصويب وتعديل قانون اساسى ،

۲ــ انتخاب وقبول استعفاى رئيس جمهور ،

۳ــ موافقت به اعــــلا ن جنگ ومتار كه .

٤ــ اتخاذ تصميم در مورد مهمترين مسا يليكه به سر ـ نوشت كشور ار تباط مى گيرد .

ماده شصت و هشتم :

به‌استثناى حالا تيكه درين قانون اساسى طور ديگـــــر پيشبينى شده باشد لويــه جرگه توسط رئيس جمهــور

(c) ketabton.com: The Digital Library

کیږی او د هغی غونډی د جمهور رئیس او یابل هغه چا تر ریاست لاندی چی جمهور رئیس یی دخپل نایب په توگه وټاکی ، جوړیږی .

دلویی جرگی نصاب د هغی دټولو غړیو ددوو ثلثو په حضور بشپړ یږی .

دلویی جرگی تصمیمونه د هغی د ټولو غړیو د رایو په اکثریت نیول کیږی .

نهه شپیتمه ماده :

د ولسی جرگی د ړنگیدو په حالت کی د هغی غړی د نوی ولسی جرگی تر انتخابه پوری خپل غړیتوب د لویی جرگی دغړیو په توگه ساتی.

اویایمه ماده :

دلویی جرگی انتخابات د قانون او کړنلاره یی په خپله دلویی جرگی په واسطه تنظیمیږی .

پنځم فصل

جمهور رئیس

یواویایمه ماده :

جمهور رئیس د دولت مشر دی، خپل واکونه په

دعوت، افتتاح وجلسات آن تحت ریاست او یا شخص دیگری‌که رئیس جمهوربحیث نایب خود تعیین کند دایرمی شود .

نصاب لویه جرگه با حضور دو ثلث مجموع اعضا ی آن تکمیل می گردد .

تصامیم لویه جرگه به اکثریت آرای مجموع‌اعضا ی آن اتخاذ می گردد .

ماده شصت ونهم :

در حالت انحلال ولسی جرگه، اعضای آن الی‌انتخاب ولسی جرگه جدید عضویت خودرا به حیث اعضای لویه جرگه حفظ مینمایند .

ماده هفتادم :

انتخابات لویه جرگه توسط قانون وطرز العمل آن توسط خودلویه‌جرگه‌تنظیم می گردد .

فصل پنجم

رئیس جمهور

ماده هفتادویکم :

رئیس جمهور در راس دولت قرار داشته‌صلاحیت های خود را درعرصه های تقنینیه ، اجرا ئیه

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

تقنینیه اجرائیه او قضا ئیـه برخو کی ددغه اساسی قانو ن او د افغا نستان د جمهوریت د قوانینو له حکمونو سـسـر ه سم تعمیلوی.

دوه اویایمه ماده :

جمهور رئیس د لویی جرگی دغړیو د رایو په اکثریـــت ـ اوو کلونو د مودی د پــــاره انتخابیږی .

یو شخص نه شی کیـدلای له دوو ځلونه زیات د جمهور رئیس په توگه انتخاب شی .

جمهور رئیس لویی جر گی ته مسوول اوپه راپور ورکولو مکلف دی .

د نــوی جمهور ر ئیس د انتخاب په مقصد لویه جر گه دجمهور رئیس دواك د دوری له پای ته رسیدو څخه مخکی د دیرشو ورځو په موده کـی رابلل کیږی .

دری اویایمه ماده :

د افغا نستان دجمهوریت هـر مسلمـا ن تبعـه چـې د څلو یښت کلنی عمریی بشپړ کړی وی ، په خپله اوهمسریی له افغان مور او پلار څخـــه زیږیدلی اوله مدنی اوسیاسی حقوقو څخــه برخمـــن وی ،

وقضا ئیه مطابق احکام این قانون اساسی و قوا نیـــن جمهوری افغا نستان تعمیل می کند .

ماده هفتادو دوم :

رئیس جمهور به اکثریت آرای اعضای لویه جر گه برای مدت‌هفت سال‌انتخاب میشود.

یك شخص نمیتواند بیشس از دو بار به حیث رئیســـس جمهور انتخاب گردد .

رئیس جمهور نزد لویه‌جر-گه مسوول و مکلف به ارائه گزارش می باشد .

بمنظور انتخاب رئیســس جمهور جدید لویه جر گه‌طی مدت سی روز قبل از ختم دوره صلاحیت رئیس‌جمهور دعوت می گردد .

ماده هفتاد و سوم :

هر تبعه مسلمان جمهوری افغانستان که سن (٤٠) سالـ لگی را تکمیل کرده خود و همسروی از والدین افغان متولد واز حقوق مدنی وسیا سی بر خور دار باشد بحیث

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جمهور رئیس په توگــــه
انتخابیدلای شی .

خلور اویا یمه ماده :

جمهور رئیس په لویه جرگه
کی له انتخابیدلو وروسته په
لاندی ډول لوړه کوی :

((دلوی خدای پــه نا مــه
لوړه کوم چی داسلام دسپیڅلی
دین داساسونو حمایــت ، د
اساسی قانون رعایت او د هغه
دتطبیق څارنه اود افغانستان
د خپلواکی ، ملی حاکمیت او
ځمکنی بشپړتیا ساتنـــــه
وکړم ، د اتباعــو اساســی
حقوق او آزادی وساتـــــم او
خپلی ټولی هلی ځلی دټولنیز
عدالـــت ، د خلکــو د نیکمرغی
، دسولـــی د ټینگښـــت اود
هیواد د پرمختگ دتامین پــه
خاطر په کار واچوم)) .

پنځه اویایمه ماده :

جمهور رئیس ددغه اساسی
قانون پرنورو مندرجو واکونو
برسیره دغه واکونه لری :

۱ـ دوسله وال پوځ لوړ
قیادت .

۲ـ د قوانینو او د ملــی
شورا د مصوبو توشیح ،

۳ـ د حکومت د جمهوریزلو

رئیس جمهور انتخاب شده
میتوانند .

مادهٔ هفتاد و چهارم :

رئیس جمهور بعد ازانتخاب
در لویه جرگه حلف آتی را
بجا می آورد :

«بنام خداوند بزرگــــ
سوگند یاد می کنم کـــــه
اساسات دین مقدس اسلام
را حمایت ، قانون اساسی
را رعایت واز تطبیق آن مواـ
ظبت نموده از استقلال ، حاـ
کمیت ملی و تمامیت ارضـی
افغانستان حراست کنم .
حقوق وآزادیهای اساســی
اتباع را حفاظت نمایم وتمام
مساعی خود را بخاطر تامین
عدالتاجتماعی ، سعادتمردم ،
تحکیم صلح وترقی کشور به
کار برم .»

مادهٔ هفتاد وپنجم :

رئیس جمهور علاوه بـــر
سایر صلاحیتهای مندرج این
قانون اساسی ، دارای صـــلا
حیت های آتی میباشد :

۱ ـ قیادت اعلای قوای مسلح

۲ـ توشیح قوانین ومصوـ
بات شورای ملی .

۳ـ تعیین صدر اعظم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دپاره د هر شی صدر اعظم
تاکل .

٤ــ دو لسی جرگی له خوا
دباور د رایی له اخیستو وروسته د صدراعظم ، د صدر
اعظم د مرستیالانو او وزیرانو
تقرر منظوری او د هغوی
داستعفا منل ،

٥ــ د لزوم په وخت کی
دوزیرانو د شورا د غونډو
تدویر او مشری .

٦ ــ د قاضیانو د انفکاک
منظـــوری او د قاضیانو
سره سم دقاضیانو ، دلوړ رتبه
کارمندانو او افسرانو د تقرر
ترفیع او تقاعد منظوری ،

٧ــ د سیاسی ، ټولنیزو او
اقتصادی سترو مسألو په باب
د عمو می نظر غوښتنی یا د عامه
رایی ته د مراجعی (ریفراندم)
په باره کی تصمیم نیول.

٨ ــ د مجازاتو بخښل ا و
کمول .

٩ــ په نورو هـــیوادونو او
بین ا لمللی سازمانونو کی
دافغانستان جمهو ر یـــت دد
یپلو ماتیکو نماینده گـــیو د
رئیسانو ټاکل .

رئاست به تشکیل حکو مت.

٤ــ منظوری تقرر صدراعظم،
معاو نان صدر اعظم و وز راء
بعـــــد از کســب رای
اعتماد ا ز جـــــا نــب
ولسی جرگه ،وقبول استعفای
آنان،

٥ــتدویر وریا ست جلسات
شورای وزیران عندا للزوم .

٦ــ منظوری انفکاک قضات
ومنظوری تقرر، ترفیع وتقاعد
قضات ، کارمندان و افسران
عالیرتبه ، طبق قانون ،

٧ــاتخاذ تصمیم در مــورد
تدویر نظر خوا هی عمو می
یامراجعه به آرای عا مـــه
(ریفراندم) راجع بهمسایل
عمده سیا سی ،اجتما عـــی
واقتصادی

٨ــ عفو و تخفیف مجا زات.

٩ــتعیین رو سای نما ینده
گیهای دیپلو ما تیك جمهوری
افغا نستان در کشور هـــای
دیگر وساز مانهای بین المللی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جرگه

۱۰ ــ دافغانستان په جمهوریت کی د نورو هیوادونـــو ددیپلو ماتیکو نما ینده ګیو د درئیسانو دباور لیکونو منل.

۱۱ ــ داضطرار د حالت ، د عمومی او قسمی سفربری اعلام او پای ته رسول یی.

۱۲ــ دلویی جرګی په موافقه دجګړی او متارکی اعلام .

۱۳ ــ دقانــو ن سره سم د پیسو دخپرولو اجازه او پولـی ریفورم .

۱۴ ــ دقانون سره ســــم دتابعیت او پناه ورکړه.

۱۵ــ دقانون سره ســـــم دنښا نونو، مډا لونواوافتخاری لقبونو ور کړه.

۱۶ــ دافغا نستان جمهوریت دملی سرود منظوری .

۱۷ ــد هغو قوانینو اونورو تقنینی اسنادو لغوه کو لچی داساسی قانون سره د هغو نه سمون داساسی قانو ن دشورا له خوا تثبیت شوی وی .

۱۸ ــ د جمهوری ریاست د اداری دستګاه جوړول .

۱۹ ــ دقانو ن سره ســـم دنورو واکونو عملی کول .

۱۰ــقبول اعتماد نامه های رو سای نما یندهگیهای دیپلو- ماتیک کشور های د یـــگر **درجمهوری افغا نستان.**

۱۱ــاعلام حالت اضطرار، سفربری عمومی وقسمی وخاتمه دادن به آنها،

۱۲ــ اعلام جنگ ومتارکه به موافقه لویه جرگه .

۱۳ــاجازه نشر پول ور یفورم پو لی طبق قانون ،

۱۴ــ اعطای تا بعیت وپناهنده **گی طبق قانون،**

۱۵ــ اعطای نشانها ،مدالها **والقاب افتخاری طبق قا نون**

۱۶ــمنظوری سرود ملـی جمهوری افغا نستان ،

۱۷ ــ الغای قوانین وسایر اسناد تقنینی که عدم مطابقت آنها با قا نون اسا سی توسط شورای قانون اساسی تثبیت شده باشد،

۱۸ــایجاد دستگـاه اداری ریا ست جمهوری،

۱۹ــ اعمال سایر صلاحیت **ها طبق قانون،**

(c) ketabton.com: The Digital Library

جمهور رئیس کولای شی چی خپل ځینی قانونی واکونه د جمهور رئیس مرستیالانو ته ور وسپاری.

شپږاویایمه ماده:

جمهور رئیس د صعب العلاجی او اوږدی ناروغی او یا استعفا له حالاتو پرته دواك د دوری تر پایه خپلو دندو ته دوام ورکوی. په ټولو هغو حالاتو کی چی جمهور رئیس ونه شی کړای خپلی دندی سرته ورسوی د غه دندی د جمهور رئیس د لومړی مرستیال له خوا ترسره کیږی.

جمهور رئیس په دایمی توگه دکار د وړتیا له لاسه ورکولو، مړینی او یا استعفا په صورت کی لویه جرگه د هغه دلومړی مرستیال په واسطه د نوی جمهور رئیس د انتخاب په مقصد دیوی میاشتی دمودی په ترخ کی رابلل کیږی.

د استعفاء په حالت کی جمهور رئیس خپله استعفا په مستقیمه توگه لویی جرگی ته وړاندی کوی.

رئیس جمهور میتواند برخی از صلاحیتهای قانونی خود را به معاونان رئیس جمهور تفویض نماید.

ماده هفتاد و ششم:

رئیس جمهور بجز از حالات بیماری صعب العلاج ودوام دار و یا استعفاء الی ختم دوره صلاحیت به وظایف خود دوام میدهد. درتمام حالاتیکه رئیس جمهور نتواند وظایف خود را ایفا نماید این وظایف از طرف معاون اول رئیس جمهور اجراء می شود.

در صورت ازدست دادن دایمی قابلیت کار، مرگ و یا استعفای رئیس جمهور، لویه جرگه توسط معاون اول او به منظور انتخاب رئیس جمهور جدید طی مدت یك ماه دعوت می شود.

در حالت استعفاء، رئیس جمهور استعفای خود را مستقیماً به لویه جرگه ارائه می کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږم فصل
ملی شورا

اووه اویایمه ماده :

ملی شورا (پار لما ن)د افغانستا ن جمهوریت تر ټولو لوړ تقنینی ارگان دی .

اته اویایمه ماده :

ملی شورا دولسی جرگی اوسناله دوو مجلسونو څخه جوړه ده.

نهه اویا یمه ماده :

په ولسی جرگه کی د خلکو وکیلان د عمو می ، برابری ، آزا د ی، سری او مستقیمی رایی اخیستنی لـه لاری دیوی پنځه کلنی تقنینیه دوری دپاره د قانون سره سم انتخابیږی.

دسنا د مجلس غـــــړی (سناتوران) په لاندی تو گـه انتخاب او ټاکل کیږی :

۱ـ له هرو لایت څخه دوه تنه د پنځو کلونو د پاره دخلکو په انتخاب دعمومی برابـری، آزادی، سری او مستقیمی رایی اخیستنی له لاری .

۲ـ د هرو لایت دشورا د غړیو له جملی څخه دوه تنه ددریو کلونو دپاره د مربوطی شورا په انتخاب.

فصل ششم
شورای ملی

ماده هفتاد وهفتم:

شورای ملی (پارلمان) **عالیترین ارگان تقنینی جمهـــوری** افغانستان میباشد .

ماده هفتادو هشتم :

شورای ملی متشکل ازدو مجلس ولسی جرگه وسنـــا می باشد .

ماده هفتادو نهم :

وکلای مردم در ولسی جرگه از طریق را یگیری عمو مـی، **مساوی ، آزاد سری ومستقیم برای یك دوره تقنینیه پنـــج** ساله، طبق قانون انتخـا ب میشوند .

اعضا ی مجلس سنا(سناتوران) به ترتیب ذیل انتخاب وتعیین میشوند:

۱ـ از هر ولایت دو نفـر برای مدت پنج سال به انتخاب مردم، از طریق رایگیری عمومی ،مساوی، آزاد، سری ومستقیم،

۲ـ از جمله اعضای شورای هر ولایت دونفر برای مدت سه سال به انتخاب شورای مربوط

۳ – پاتی دریمه برخه‌دملی فرهنگی شخصیتونو د خبیرو، پوهو او باوری افرادو له‌جملی څخه د څلورو کلونو د پاره‌د جمهور رئیس له خوا‌تـــا کل کیږی .

اتیایمه ماده:

د ملی شورا د غړیو شمیر، شرایط ، د انتخاب او انتصاب طرز د قـــانـــون سره سم تنظیمیږی .

یو اتیایمه ماده :

ملی شورا ددغه اساســی قانون پرنورو مندرجو واکونو **برسیره** دغه واکونه لری:

۱– د قوانینو او تقنینـــی فرمانونو تصویب، تعدیل‌اولغوه **کول** او جمهور رئیس ته یی دتوشیح په غر ض وړانـــدی **کول** .

۲ – دقوانینو تفسیر .

۳– ددوه اړخیزو تړو نونو دعقد او فسخ **کولو** تصویب اود بین‌المللی تړو **نونو سره** دیوځای‌کیدو او **ورڅخه** دوتلو تصویب ،

۴– داقتصادی –ټولنیـزی پرمختیا دپلا نونو تصویب اود **هغو** دترسره کولو پــه‌باب **دحکو مت** دراپور تائید .

۳– یك ثلث با قیمانده از جمله شخصیت های ملی،فر– هنگی ، افراد خبیر، دانشمند وبا اعتبار ،برای مدت چهار سال ،به تعیین‌رئیس جمهور،

ماده هشتادم:

تعداد،شرایط طرز انتخاب وانتصاب اعضای شورای ملی مطابق قانون تنظیم می گردد.

ماده هشتاد و یکم :

شورای ملی، علاوه برسایر **صلا حیتها ی مندر ج ا یـــن قانون اسا سی ، دارای صلا حیتهای ذیل میبا شد :**

۱ – تصو یب ، تعد یل و لغو قوانین و فرا مین تقنینی وتقدیم آنها به‌رئیس جمهور **جهت تو شیح .**

۲ – تفسیر قوانین .

۳– تصویب عقد و فســخ معا هدات دو جانبه و تصویب الحاق به معا هدات بین‌المللی وانفصال از آنها ،

۴ – تصو یب پلان هـــای انکشاف اقتصا دی –اجتماعی **وتا ئید گزارش حکو مت د ر** مورد اجرای آنها ،

(c) ketabton.com: The Digital Library

٥ـ ددولتي بودجي تصويب اودهغي داجرا په باب دراپور څېړنه .

٦ـ داداري واحدونوجوړول او تعديل يې .

٧ـ دوزارتونو جوړول او لغوه کول ،

٨ـ د جمهور رئيس د وزيرانو د ټاکلو او عزل په باب دتصميم نيول . (Note: see line below)

٩ـ دو لت ته دپــــور دا خيستلو اجازه او دانحصار دورکړې په شمول په ملــي اقتصاد کې داساسي اهميت لرونکې امتياز ورکړه .

١٠ـ دقانون سره سم د نښانونو ، مډالونو اوافتخاري لقبونو وضع کو ل ،

١١ـ له نورو دولتونو او بين ا لمللي ساز مانونو سره داړيکو دټينګولو تائيد .

١٢ ـ داستجوا ب په غونډه کې د حکو مت په واك کې د شاملو اجراآتو په بــــاب د صدراعظم او د حکو مت دغړيو دځواب اوريدل .

٥ ـ تصو يب بو د جــه دولتي وبر رسي گزارش د ر مورد اجراى آن .

٦ ـ ايجادواحدهاى ادارى و تعديل آنها .

٧ـ تاسيس ولغو وزارتها.

٨ـ اتخاذ تصميم در مورد تعيين وعزل معاونان ر ئيس جمهور به اساس معر فــى ومطالبه رئيس جمهور .

٩ ـ اجازه اخذ قر ضه به دولت واعطاى امتياز دارای اهميت **اسا سى در اقتصادملى به شمول اعطاى ا نحصار .**

١٠ ـ و ضـع نشا نها ، مدالها والقاب افتخارى، طبق **قانو ن .**

١١ ـ تائيد بر قــرا رى روابط با دول ديگر و ساز ـ **مان هاى بين المللى .**

١٢ـ استماع جواب صدـ **راعظم واعضاى حكو مت د ر** مورد اجرا آت شامل صلا ـ **حيت حكو مت در جلســـه استجواب .**

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

دوه اتیایمه ماده :

ولسی جرگه دغه اختصاصی واکونه لری :

۱ـ دوزیرانو شورا او یا د هغی یوه غړی ته دباوردرایی دورکړی او یا د باور د سلب په باب دتصمیم نیول .

۲ـ دولسی جرگی او سناتر مینځ دنظر د اختلاف په‌صورت کی داقتصادی ـ تو لنیزی پرمختیا دپلانونو او د دولتی بودجی دطرحی‌په‌باب دوروستی پریکړی کول .

دری اتیا یمه ماده :

دملی شورا هر مجلس په لومړنی اجلاس کی د خپلو غړیو له مینځه د وثیقو د څیړ لو د پاره یو کمیسیون انتخابوی . د غه کمیسیون مربوط مجلس ته‌د څیړنی د نتیجو راپور ورکوی.

څلور اتیایمه ماده :

ولسی جرگه دخپلو غړیو له جملی‌څخه دټولی تقنینیه دوری دپاره په لومړنی اجلاس کی درئیس ، ددوومرستیالانو او دوو منشیانو په ترکیب اداری هیات انتخابوی .

ماده هشتا دو دوم :

ولسی جر گه دارای صلا حیت های اختصا صی ذیل میبا شد :

۱ـاتخاذ تصمیم در مورد اعطای رای اعتماد ویاسلب اعتماد از شورای وزیران ویا یکی از اعضای آن.

۲ـ اتخاذ فیصله نهایی‌راجع به طرح پلانهای انکشاف اقتصادی اجتماعی وبود جه دولتی درصورت اختلاف نظر بین ولسی جر گه وسنا .

ماده هشتادو سوم:

هر مجلس شورای ملی در او لین اجلاس ، کمیسیو نی را از بین اعضای خود جهت بررسی وثایق ، انتخاب میکند این کمیسیو ن نتا یج بررسی **را به مجلس مر بوط گزارش مید هد .**

ماده هشتادو چهارم :

ولسی جر گه از جملـه اعضای خود برای تمام دور ه تقنینیه در اولین اجلاس ، هیئت اداری رابه ترکیب رئیس ، دومعاون ودو منشی انتخاب می کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

سنا د خپلو غړيو څخه د پنځوګلونو دپاره درئيس‌اودويوه کال دپاره ددوو مرستيالانو او دوو منشيانو په ترکيب اداري هيئت انتخابوي.

دملي شورا د مجلسونو رئيسان د مربوطو غونډو لارښوونه او د نظم تامين په غاړه لري . درئيسانو په غياب کي يوتن مرستيال د هغوي دندي سرته رسوي .

پنځه اتيايمه ماده :

دملي شورا عادي اجلاس په‌کال کي دوه ځله د سنبلي دمياشتي په لومړي اووه نی او دحوت دمياشتي په لومړي اووه نی کي جوړيږي .

دملي شورا د هر عادي اجلاس موده دري مياشتي ده.

که چيري دملي شورا په اجلاس کي کلني بودجه اويا پرمختيايي پلان مطرح وي د ملي شورا د اجلاس موده دهغو له تصويب څخه پخوا پاي ته رسيدلای نه شي .

که چيري بودجه د مالي کال له پيل څخه پخوا تصويب نه شي، د تيرکال بودجه دنوي

سنا از جمله اعضای خود، هيئت اداری را به تر کيب رئيس برای مدت پنج سال ، دو معاون ودومنشی رابرای مدت يکسال‌انتخاب می کند .

روسای مجالس شورای ملی،رهبری وتامين نظم‌جلسات مربوط رابه عهده دارند.در غياب روسا وظايف آنها را يکی از معاونين انجام می‌دهد.

ماده هشتا دو پنجم :

اجلاس عادی شورای ملی سالانه دو بار در هفته اول ماه سنبله و هفته او ل ماه حوت داير می شود .

مدت هر اجلاس عادی شورای ملی سه ماه می‌باشد. در صو ر تيکه در اجلاس شورای ملی بودجه سالا نه يا پلان انکشافی مطرح باشد مدت اجلاس شورای ملی‌قبل از تصويب آن خاتمه يافته نمی تواند .

هر گاه تصويب بودجه‌قبل از شروع سال مالی صورت نگيرد ، بودجه سال گذشته

کال دبودجی د تصویب تروختنه
پوری تطبیقیږی .

دملی شورا فوق العاده
اجلاس دجمهوررئیس دتصمیم،
دمجلسونو د هریوه رئیس د
غوښتنی او یا د هر یـــوه
مجلس د غړیو د پنځمی برخی
د غوښتنی له مخی جوړیدلای
شی .

شپږ اتیایمه ماده :

دملی شورا مجلسونه پـــه
ځانگړی یا گډه توگه غونـډی
کوی .

دملی شورا دمجلسونـو د
گډو غونډولاربښوونه پهوارسره
دهغو درئیسانو لهخوا کیږی.

دملی شورا اجلاس دجمهور
رئیس له خوا پرانیستل کیږی
اوپای ته رسول کیږی .

دملی شورا دتقنینیه دوری
لومړنی اجـلاس د جمهـو ر
رئیس په وسیله د ولســـی
جرگی د انتخاباتو له پای ته
رسیدو وروسته د دیرشـــو
ورځو د مودی په تـرخ کـی
رابلل کیږی .

اووه اتیایمه ماده :

دملی شورا د هر مجـــلس
نصاب د هغه دغړیو ددوودریو

تازمان تصویب بودجه سال
جدید تطبیق می شود .

اجلاس فوق‌العاده شور ـ
ای ملی بر اساس تصمیـــم
رئیس‌جمهور، مطالبه رئیس
هریك از مجا لس ویا تقاضای
یك خمس اعضای هر مجلس
دایر شده می تواند .

ماده هشتاد و ششم :

مجالس شورای ملی بـــه
صورت جدا گانه یا مشتر ك
تشکیل جلسه مید هد.

جلسات مشترك مجالس
شورای ملی، از طر فروسای
آن بالنو به رهبری میشود.

افتتاح و اختتام اجـلا س
شورای ملی توسط رئیس
جمهور صورت میگیرد .

اولین اجلاس دوره تقنینیه
شورای ملی بوسیله رئیس
جمهور طی مدت سی روز بعد
از ختم انتخا بات ولســـی
جرگه دعوت می شود .

ماده هشتاد و هفتم :

نصاب هر مجلس شـــورای
ملی با حضور دو ثلث اعضای

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

برخو په حضور بشپړیږی .
دهر مجلس تصمیم د هغه
دټولو غړیو درایوپه اکثریت
نیول کیږی .

اته اتیایمه ماده :

د ملی شورا د مجلسونو
جلا او ګډې غونډې علنی
دی ، مګر دا چی مجلس د هغو
دسری والی په باب تصمیم
ونیسی .
ددواړو مجلسونو دبحثونو
جریان ثبتیږی .

نهه اتیایمه ماده :

د ملی شورا هر مجلس له
خپلو غړیو شخه د هر مجلس
په واك کی ددننه مسالو
دلومړنی څیړنی او چمتوکولو
په مقصد دایمی کمیسیو نونه
انتخابوی .

نوی یمه ماده :

دملی شورا هر مجلس واك
لری چی د لزوم په صورت
کی د څیړنی او پلټنی
کمیسیونونه او نور موقتی
کمیسیونونه جوړ کړی .

د څیړنی او پلټنی د
کمیسیونونو د ندی او
کړنلاره د ملی شورا د هریوه
مجلس له خوا تنظیمیږی .

آن تکمیل میشود تصمیم
هر مجلس به اکثریت آرا ی
مجموع اعضای آن اتخاذ می
گردد .

ماده هشتادو هشتم :

جلسات جداگانه ومشترك

مجالسس شورای ملی علنی
می باشد مگر اینکه مجلس
بهسری بودن آن تصمیم بگیرد.
جریان‌مباحثات هردومجلس
ثبت می گردد.

ماده هشتادو نهم :

هر مجلس شورای ملی،
کمیسیو نهای دا یمی رااز بین
اعضای خود ، جهت بر رسی
مقد ماتی و آماده سا ختن
مسا یل داخل صلا حیت هر
مجلس ، انتخاب میکند .

ماده نودم :

هر مجلس شورای ملی
صلاحیت دارد در صورت لزوم
کمیسیون‌های‌تحقیق ، تفتیشس
وسایر کمیسیون های‌موقتی
را ایجاد کند.

وظایف وطرز العمل
کمیسیون های تحقیق
وتفتیش‌توسط هریك ازمجالس
شورای ملی تنظیم میگردد.

ولسي جرگه

یونوی یمه ماده :

دولسی جرگی غړی حق لری چی د استیضاح په غونډه کی صدراعظم او یا د حکومت هر یو غړی تر استیضاح لاندی ونیسی . د استیضاح ځواب په لیکلی یا شفاهی توگه وړاندی کیږی.

ولسی جرگه کولای شی چی دورکړ شوی ځواب له مخی له حکومت څخه دباور دسلب موضوع و څیړ ی . که چیر ی حکو مت دباورد سلب سره مخامخ شیدوزیرانو دنوی شورا تر جوړیدو پوری خپلو دندو ته دوام ورکوی .

دوه نوی یمه ماده :

دوزیرانو د شورا غړی کولای شی چی د غونډی د رئیس په اجازه په مشور تی رایی سره د ملی شورادداوا ړو مجلسونو او د هغو ددا یمی کمیسیونونو په غونډو کی برخه وا خلی .

دری نوی یمه ماده :

دملی شورا غړی په جلا او گډ اجلاس کی درایی او نظر دخرگندولو حق لری.

ماده نودو یکم:

اعضای ولسی جرگه حق حق دارند در جلسه استیضاح صدراعظم ویا هریك از اعضای حکومت را مورد استیضاح قرار دهند ، پاسخ به استیضاح به صورت تحریری یا شفاهی ارائه میگردد .

ولسی جرگه میتوانند بر اساس پاسخ ارائه شده موضوع سلب اعتماد از حکو مت رابررسی کند.

در صورتیکه حکو مت مورد سلب اعتماد قرار گیرد تا تشکیل شورای وزیران جدید به وظایف خود ادامه مید هد.

ماده نودو دوم :

اعضا ی شورای وزیران . میتوانند ، با کسب اجا زه رئیس جلسه ، باراى مشو رتی در جلسات مجلسین شو رای ملی و کمیسیو ن های دا یمی آنها شر کت نمایند .

ماده نودوسوم :

اعضای شورای ملی دراجلاس جدا گا نه و مشترك دارای حق رای واظهار نظر می باشند .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دملی شورا هیڅ غړی د ملی شورا په دننه اویا بهر کی درایی یا نظر دڅرګندولو په خاطر تر عدلی تعقیب لاندی نه نیول کیږی.

دملی شورا غړی د مربوط مجلس له موافقی پرته اودملی شورا د دوو اجلاسو ترمینځه د هغی د اداری هیئت له موافقی پرته د څرګند جرم دحالاتو په استثنا نیول کیدلای او توقیفیدلای نه شی او تر عدلی تعقیب لاندی نه نیول کیږی .

که چیری د ملی شورا غړی دڅرګند جرم په حالت کی ونیول شی باید د مربوط مجلس اداری هیئت ته خبر ورکړ شی .

خلور نوی یمه ماده :

دغه مقامات د ملی شورا هریوه مجلس ته د قانون د وضع کولو،تعدیلولو او لغوه کولو د پیشنهاد حق لری :

۱ـ جمهور رئیس.

۲ـ د ملی شورا ددواړو مجلسونو دایمی کمیسیونونه

۳ـ دهرمجلس د غړیو لږ ترلږه لسمه برخه .

هیچ عضو شورای ملی به خاطر رای یا اظهار نظر در داخل یا خارج اجلاس شورای ملی مورد تعقیب عدلی قرار نمی گیرد .

عضو شورای ملی بدون موافقه مجلس مربوط و دربین دواجلاس شورای ملی بدون موافقه هیئت اداری آن به استثنای حالات جرم مشهود گرفتار و توقیف شده نمیتواند ومورد تعقیب عدلی قرار نمی گیرد .

هر گاه عضو شورای ملی در حالت جرم مشهود گرفتار گردد باید به هیئت اداری مجلس مربوط اطلاع داده شود .

ماده نود و چهارم :

مقامات ذیل حق پیشنهاد وضع ، تعدیل و لغو قانون را به هر یك از مجلسین شورای ملي ، دارا میباشند :

۱ ـ رئیس جمهور .

۲ـ کمیسیون های دایمی مجلسین شورای ملی .

۳ ـ حد اقل عشر اعضای هر مجلس .

٤ـ د وزیرانو شورا .
٥ـ ستره محکمه .
٦ـ لویه ثارنوالی .

که چیری دقانون و ضـــع کول، تعدیلو ل او لغوه کول ددولت د لګښتونو زیاتوا لی یا دعوایدو کمښت را مینځتـه کړی پدغه باب د حکو مــت مخکینی موافقه‌تر لاسه کیږی.

پنځه نوی یمه ماده :

له هغو حالاتو پر ته چــی په دغه اساسی قانو ن کی په بل ډول اټکل شویدی د یــو اتیایمی مادی د مندرجواکونو په‌باب دیوه مجلس تصمیمو نه بل مجلس ته استول کیږی .

که‌چیری‌دیوه مجلس تصویب دبل مجلس له‌خوا ردشــــی، توافق ته درسیدو په مقصد ددواړو مجلسو نو له غړ یــو څخه په‌برابر شمیر ګډهیئـــت جوړیږی .د ګډ هیئت تصمیم چی دهیئت دغړیو دوا یو په دوو ثلثو نیول شـــوی وی، د جمهــــور رئیسس لـــــه توشیح وروسته نا فذ ګڼــــل کیږی که چیری ګـــډ هیئت د نظر دا ختلاف په‌لیری‌کولو بریالی نه‌شی ، مو ضو ع‌دملی

٤ـ شورای و زیرا ن .
٥ ـ ستره محکمه .
٦ـ لویه ثارنوالی .

در صو ر تی که و ضع ، تعد یل و لغو قا نو ن افزایش مصارف و یا کا هش عوایــد دو لت را به بار آورد ، موا ـ فقه قبلی حکو مت در زمینــه حا صل میگردد .

ماده نودو پنجم :

به استثنای حا لاتی که‌در ین قا نون اسا سی طور د یگر پیشبینی شده است ، تصا ـ میم یك مجلس در مورد صلا ـ حیتهای‌مندرج ماده‌هشتادو یکم به مجلس دیگر فر ستـــا ده میشود .

در صو ر تی که تصو یب یك مجلس از جا نب مجلس دیگر رد شود ، به منظور نیل به توا فق ، هیئت مختلط به تعداد مساوی ، از اعضای هر دو مجلس ایجاد میگردد .

تصمیم‌هیئت مختلط که‌به‌دو ثلث‌آرای اعضای هیئت اتخاذ گردیده باشد، بعد ازتو شیح رئیس‌جمهور نافذ شمرده‌میشو د

هرگاه هیئت مختلط مو فق به رفع اختلاف نظر نشود ،

(c) ketabton.com: The Digital Library

شورا ددوا ړو مجلسونو په گډه غونډه کی څیړل کیږی او د هغی په باب تصمیم دگډې غونډې د غړیو د رایو په اکثریت نیول کیږی .

شپږ نوی یمه ماده :

د ملی شورا تصمیمونه د جمهور رئیس له توشیح وروسته نافذیږی.

که چیری جمهور رئیس د ملی شورا د تصمیم سره موافقه ونه لری ، کولای شی چی هغه د وړاندی کیدو له نیټی څخه ددیرشو ورځو په ترڅ کی د دلایلو په څرگندولو سره ملی شورا ته مسترد کړی

ددیرشو ورځو د مودی په تیریدو سره او همدغه شان که چیری دملی شورا مجلسونه د خپل راتلونکی اجلاس په ځانگړو غونډو کی هغه بیا دغړیو درایو په دوو دریمو برخو تصویب کړی ، تصمیم نافذ گڼل کیږی او جمهور رئیس هغه توشیح کوی .

اووه نوی یمه ماده :

جمهور رئیس کولای شی

موضوع در جلسه مشترک مجلسین شورای ملی بررسی وتصمیم درآن باره به اکثریت آرای اعضای جلسه مشترک اتخاذ میگردد .

ماده نودو ششم :

تصامیم شورای ملی ، بعد از توشیح رئیس جمهور، نافذ میگردد .

در صورتی که رئیس جمهور به تصمیم شورای ملی موافقه نداشته باشد میتواند آنرا در ظرف سی روز از تاریخ تقدیم ، باتذکر دلایل، به شورای ملی مسترد نماید.

با سپری شدن مدت سی روز و همچنان در صورتی که مجالس شورای ملی در جلسات جداگانه اجلاس آینده خود آن را به دو ثلث آرای اعضاء مجددا تصویب نماید، تصمیم نافذ شمرده میشود ورئیس جمهور آنرا توشیح مینماید .

ماده نودو هفتم :

رئیس جمهور میتواند در

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې دو لسي جر ګې او سناد رئیسانو، صدر اعظم، قا ضي‌القضات او داساسي قانون دشورا درئیس په سلادولسي جرګې یا ملي شورا ړنګیدل دموجبه دلایلو په څرګندولـو سره اعلام کړي .

نوی انتخابات دو لسـي جرګې یاملي شورا له ړنګیدو وروسته ددریو میاشتو پەموده کـې کیږي .

نوی ولسيجرګه یاملي‌شورا له نویو انتخا باتو و روستـه تریوه کاله پورې ړنګید لای نه شي. ولسي جرګه‌یاملي‌شورا د جمهـــور ر ئیس د واك ددورې د وروستیو شپـــږو میاشتو په موده‌کې ړنګیدونکې نه‌ده .

اته نوی یمه ماده :

قوانین او د ملي شـــورا مصوبې په پښتو او دری ژبو خپرېږي او کیدای شي چـــې هغه دهیواد دنورو ملیتونو په ژبو هم خپرې شي .

نهه نوی یمه ماده :

د ملي شورا د هر مجلس اودهغه ددایمي کمیسیونو نو د

مشوره با رو سای و لسي ـ جر ګه ، سنا ، صدر ا عظم ، قاضي القضا ت ور ئیســـس شورای قا نو ن اسا ســـي ، انحلال و لسي جر ګه یا شو- رای ملي را با ذکر د لایل موجبه آن اعلام نماید. انتخا- بات مجدد در خلال مدت سه ماه بعد از انحلال ولسي‌جرګه یا شورای‌ملي، صورت‌میګیرد.

انحلال و لسي جر ګه یـا شورای ملي جد ید الی یـك سال بعد از انتخابات مجدد، صورت ګر فته نمیتواند .

ولسي جر ګه یا شور ای ملي ، در جر یان شش مـــاه اخیر دوره صلاحیت ر ئیس جمهور ، غیر قابل ا نحـلال میبا شد .

ماده نودو هشتم :

قوا نین ومصوبات شورای ملي به لسان های پشتو ودری به نشر میرسد ومیتوان‌آنرا بزبان های سایر ملیت هـای کشور نشر نمود .

ماده نودو نهم :

طرز فعا لیت هر مجلـس شورای ملي و کمیسیو نهای

(c) ketabton.com: The Digital Library

فعالیت طرز د مربوط مجلس د طرز العمل په واسطه د اساسي قانون او نافذوقوانینو سره په سمون کې تنظیمیږي.

اووم فصل
دوزیرانو شورا
سلمه ماده :

د وزیرانو شورا (حکومت) دافغانستان جمهوریت ترټولو لوړ اجرائیوي ارگان دی.

دوزیرانو شورا له د غو کسانو څخه جوړه ده:

- صدراعظم .
- د صدراعظم مرستیالان.
- وزیران .

یوسلو یوه یمه ماده :

موظف صدراعظم د تقنینیه دورې په لومړنی اجلاس کې دکورنی او بهرنی سیاست تگ لاره او دحکومت تر کیب دباور د رایی د اخیستلو په مقصد ولسي جرگې ته وړاندی او معرفي کوي.

صدراعظم دباور د رایی اود جمهور رئیس د منظورۍ له اخیستلو وروسته د کورنی او بهرنی سیاست تگلاره او د حکومت غړي سناته وړاندی او معرفي کوي .

دایمی آن توسط طرز العمل مجلس مربوط ، در مطابقت با احکام قانون اساسی وقوانین نافذ ، تنظیم میگردد .

فصل هفتم
شورای وزیران
مادهٔ صدم :

شورای وزیران (حکومت) عالیترین ارگان اجرائیوی جمهوری افغانستان میباشد .

شورای وزیران مرکب است از :

- صدراعظم .
- معاونان صدراعظم .
- وزراء .

ماده یك صدو یکم:

صدر اعظم موظف دراولین اجلاس دوره تقنینیه خط مشی سیاست داخلی وخارجی ترکیب حکومت راجهت اخذ رای اعتماد به ولسی جرگه ارائه ومعرفی می کند .

صدراعظم بعد از اخذ رای اعتماد و منظوری رئیس جمهور خط مشی سیاست داخلی خارجی واعضای حکومت را به سنا ارائه ومعرفی می کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

يوسلو دويمه ماده :

د وزيرانو شورا ولسـي جرگي او جمهور **رئيس تـه** مسوله او دراپور په ور کولو مکلفه ده.

يوسلو دريمه‌ماده :

د وزيرانو شورا د غـه دندي او واکونه لري :

۱ ـ دکورني او بهرنـي سياست دتگ لاري طـرح او تطبيق .

۲ ـ د ملي اقتصاد دچا رو د اجـرا کـو لـو تا مين، د اقتصـا د ی او ټو لنيزی پر مختيا دپلانونو طرح کول، ددو لتي بودجي تر تيـب ، دپلا نونو او بودجي تطبيـق او ملي شورا ته دهغوداجـرا کولو په‌باب دراپور وړا ند ی کول.

۳ ـ د عامه گټو دِ دفا ع ، دقانوني ملکيت د ټولوډولونو د حمايت ، د عا مه نظـم او ا منيت د تامين‌اوداتبا عو د حقوقو او آزاديو د ساتني په مقصد دتدبيرو نو نيول.

۴ ـ **د قـا نو ن سره** سـم دبهر نيـو ا ړ يـکـو لاربنوو نه ، دنورو دو لتونـو

ماده يك صدو دوم :

شوراى وزيران در برابر ولسى جر گه ورئيس جمهور مسوول ومكلف به ارائه‌گزا رشس ميبا شد .

ماده يك‌صدو سوم :

شوراى و زيـرا ن داراى وظايف وصلا حيتها ى ذيـل ميبا شد :

۱ـ طر ح و تطبيق خـط مشى سياست‌داخلى وخارجى

۲ـ تا مين اجـراى امـور اقتصاد ملى ، **طرح پلانها ى انكشا ف اقتصادى واجتما عى تر تيب بو د جه دو لتـى ، تطبيق پلا نها وبو دجه‌وارائه گزارش مبنى بر ا جـر ا ى** آنها به شوراى ملى ،

۳ ـ اتخا ذ تدا بير بمنظور دفا ع از منا فع عامه،حمـا يت‌تمام اشكال ملكيت قـانو نى تا مين نظم وامنيت عا مـه وحراست از حقوق و آز ادى هاى ا تبا ع .

۴ـ ر هبرى منـــا سبات خار جى ، بر قرار ى روابط ديپلو ما تيك و عقـد

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

او بین ا لمللی موسسو سره ددیپلو ماتیکو اړیکو ټینګول او دموافقت لیکونو لاسلیك کول.

۵ـ دجمهور رئیس په تائید دوزیرانو په شورا پوری‌دتړلیو ادارو اوارګانونو جوړول .

۶ـ دقانون سره‌سم دواك‌په حدودو کی د مقرری اواساسنامی تصو یبول ،

۷ـ جمهور رئیس‌ته دمقررو اساسنامو اودوزیرا نو شورا دمصوبو وړاندی کول .

۸ـ د قانون سره سم‌دنورو واکونو عملی کول.

یوسلو څلورمه ماده :

دملی شورا د تعطیل او یا دولسی جرگی د ړنگیدو په وخت کی د وزیرانو شورا د عاجلی اړتیا په صورت کی کولای شی چی په بودجی او مالی چارو پوری له مربوطو مسالو پرته د ملی شورا په واك کی د شاملو مسئلو په باب تقنینی فرمانونه و ضع کړی ، تقنینی فرمانونه د جمهور رئیس له توشیح وروسته نافذ گڼل کیږی .

دوزیرانو شورا هغه تقنینی فرمانونه چی داساسی قا نون

موا فقتنا مه ها با دول د یگر ومو سسا ت بین ا لمللی طبق قا نو ن .

۵ ـ ایجاد ادارات وار گا نهای وابسته به شورای وز-یران به تأیید رئیس جمهور.

۶ ـ تصو یب مقرره‌واساسنامه در حدود صلا حیت طبق قا نو ن .

۷ـ ارائه مقرره‌ها،اساسنامه ها ومصوبات شورای وزیرا ن به رئیس جمهور .

۸ـ اعمال سایر صلا حیتها طبق قانون .

ماده یك صدو چهارم :

در هنگام تعطیل شورای‌ملی ویا انحلال ولسی‌جر گه‌شورای وزیران در صورت ضرور ت عاجل میتواند در موردمسایل شامل صلاحیت شورای ملی به استثنای مسایل مربو ط بودجه وامور مالی، فرامین تقنینی وضع نماید .

فرا مین تقنینی بعد از تو شیح ر ئیس جمهور نافذ شمرده می‌شود.

شورای وزیران فرامین

رسمي جریده

د دغې مادې د حکم سره سم وضع شوي دي د ملي شورا لومړني اجلاس ته د منظوري په غرض وړاندي کوي. که چيرې تقنيني فرمانونه د ملي شورا له خوا رد شي، د ملي شورا د تصميم له نيټې څخه له اعتباره لويږي .

جمهور رئيس کولای شي چې دملي شورا ددوو اجلاسو تر مينځ موده او يا دولسي جرګې د ړنګيدو په جريان کې د صدراعظم د پيشنهاد له مخې د حکومت ځيني غړي ګوښه او يا نوي غړي وټاکي .

دغه موضوع د ولسي جرګې لومړني اجلاس ته د تصميم نيولو په مقصد وړاندي کيږي .

يوسلو پنځمه ماده :

حکومت په دغه حالا توکي ړنګيږي :

۱- دصدراعظم استعفا،

۲- دصدراعظم صعب العلاجه يا اوږده ناروغي يامړينه،

۳- له حکومت څخه دولسي جرګې دباوربيرته اخيستل ،

۴- دتقنينيه دوري پای ته رسيدل .

تقنینی را که مطابق حکم این ماده قانون اساسی وضع گردیده در اولین اجلاس شورای ملی جهت منظوری ارائه مینماید. فرامین تقنینی در صورتیکه از طرف شورای ملی رد شود از تاریخ تصمیم شورای ملی از اعتبار ساقط میگردد .

رئیس جمهور میتواند در خلال دو اجلاس شورای ملی یادر جریان انحلال ولسی جرگه براساس پیشنهاد صدراعظم بعضی از اعضای حکومت راسبکدوش ویا اعضای جدید را تعیین نماید این موضوع دراولین اجلاس ولسی جرگه جهت اتخاذ تصمیم ارائه می گردد

مادهٔ یك صدو پنجم :

حکومت در حالات آتی منحل میگردد :

۱ - استعفای صدراعظم.

۲ - بیماری صعب العلاج ودوامدار ویا فوت صدراعظم.

۳ - سلب اعتماد ولسی جرگه از حکومت .

۴ - ختم دوره تقنینیه .

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

٥ـ دولسی جرگی یا ملـی شورا رنگیدل ،

په دغوټولو حالا تو کـــی هغه حکومت چی ړنگ شوی دی دنوی حکومت تر جوړیدو پوری داساسی قانون دسلمی مادی د مندرجو اشخاصـــــو لـــه جملی څخه دیوه تن تـر سر پرستی لاندیچی دجمهور رئیس لهخوا تو ظیفیری، خپلی دندی ته دوام ورکوی .

یوسلو شپږمه ماده :

دوزیرانو دشورا تشکیل ، ترکیب او دفعالیت خرنگوالی دقانون پهواسطه تنظیمیږی .

اتم فصل

قضا

یو سلو اوومه ماده :

قضا (قضا ئیه قوه) ددولت یو خپلواك رکن دی .

یو سلو اتمه ماده :

قضاوت دافغا نستان پـــه جمهوریت کی یوازی دمحکمی له خوا دقانون سرهسم کیږی.

قضائیه قوهله ستریمحکمی او نورو هغو محکمو څخه چی دقانونله مخی جوړیږی، مرکبه ده .

یو سلو نهمه ماده :

ستره محکمه داترټولو لوړ

٥ ـ انحلال و لسی جرگه یا شورای ملی .

در تمام این حا لا ت حکـو- متی که منحل گردیده ، الـی تشکیل حکو مت جدید تحت سر پر ستی یکی از اشخاص مندرج ماده(صدم) قا نــو ن اسا سی که از طرف ر ئیس جمهور تو ظیف میگردد ، به وظیفه خود دوام میدهد .

ماده یك صدو ششم :

تشکیل، ترکیب و طـــرز فعالیتشورای وزیرا ن تو سط قانون تنظیم می گردد .

فصل هشتم

قضا

ماده یك صدو هفتم :

قضا (قوه قضائیه) یـك رکن مستقل دولت میباشد.

ماده یك صدو هشتم :

قضاوت در جمهوری افغـا نستان صرف تو سط محکمه طبق قانون ، صورت میگیرد.

قوه قضائیه مرکب استاز ستره محکمه و محـا کـم دیگری که طبق قانون تشکیل میگردند .

ماده یك صدو نهم:

ستره محکمه بحیث عـا

(c) ketabton.com: The Digital Library

قضایی ارګـــان په توګــه د هیواد د قضایی واحد سیستم په سرکی ده اودقاضی‌القضات، د قاضی القضات له مرستیالانو او غړیو څخه مرکبه ده .

ستره محکمه د قـانـــون دحکمونو سره سم د محکمو فعالیتونه څـــاری او دمحکمو په فعالیتونو کی د قانــــون یوشان تطبیق تامینوی.

یوسلو لسمه ماده :

قاضی القضات ، دستـــری محکمی مرستیالان او غـړی دقانون سره‌سم د جمهوررئیس له خوا ټاکل کیږی .

قاضی‌القضات جمهوررئیس ته مسوول او په راپور ورکولو مکلف دی .

یوسلو یوولسمه ماده :

محکمی په‌خپل‌قضاوت کـــی خپلواکی او یوازی د قـــانون تابع دی.

دمحکمو له‌خواغور اودحکم صادرول دقانون او محکمی په وړاندی ددواړوخواوو دبرابری داصل پراساس کیږی.

یوسلو دولسمه ماده :

قاضیان د قضیو د څیړنی

لیترین ارگان قضایی درراس سیستم واحد قضایی کشور قرار داشته مرکب است از قاضی القضات ، معاونان قاـ ضی القضات واعضا .

ستره محکمه بر طبـــق احکام قانون فعالیتهـــای محاکم را نظارت نموده ، تطبیق یکسان قانون رادر فعالیتهای محاکم تامین می کند.

ماده یک صدو دهم :

قاضی القضات ، معاو نان واعضای ستره محکمه‌طبق قانون توسط رئیس جمهور تعیین میگردند.

قاضی القضات نزد رئیس جمهور مسوول‌ومکلف به‌ارائه گزارش میبا شد .

ماده یک صدو یازدهم:

محاکم در قضاوت خود مستقل بوده صرف تابـــع قانون می باشند .

رسیده‌گی و صدور حکم توسط محاکم بر اساســـ اصل تساوی طرفین دربرابر قانون و محکمه صورت مـــی گیرد .

ماده یک صدو دوازدهم:

قضات حین بررسی قضایا،

(c) ketabton.com: The Digital Library

[illegible]

په وخت کی د افغانستان د جمهوریت اساسی قانون او قوانین تطبیقوی .

په هغو حالاتو کی چی قانون صراحت ونه لری محکمه قضیی د اسلام دشریعت د حکمونو له مخی په داسی توګه حل او فصل کوی چی عدالت په ډیره ښه ممکنه وجه تا مین کړی .

یوسلو دیار لسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت په محکمو کی محاکمه په علنی توګه کیږی. هغه حالات چی پر قضیو باندی په سری غونډو کی غور کیږی د قانون په واسطه ټاکل کیږی .

دمحکمی د حکم ابلاغ په ټولو حالاتو کی علنی دی .

یوسلو څوار لسمه ماده:

په محکمو کی د قضیو غور او حل او فصل په پښتو ا و دری ژبواویادسیمی د اوسیدو نکو د اکثریت په ژبه کیږی .

که چیری د دعوی لوری په هغه ژبه باندی چی محاکمه پری کیږی ونه پوهیږی ، د ترجمان په مرسته د قضیی د موادو او اسنادو سره دآشنایی

احکام قانون اساسی و قوانین جمهوری افغا نستان را تطبیق مینما یند .

در حالاتیکه قانون صراحت نداشته با شد ، محکمه قضایا را طبق احکام شریعت اسلام به نحوی حل و فصل مینما ید که عدالت را به بهترین وجه ممکن تامین نماید .

ماده یك صدو سیزدهم :

در محاکم جمهوری افغانستان محاکمه بصورت علنی اجرا میشود . حا لاتیکه قضایا در جلسات سری رسیده گی می شود، توسط قانو ن تعیین می گردد .

ابلاغ حکم محکمه در همه حالات علنی است .

ماده یك صدو چهاردهم:

رسیده گی و حل وفصل قضا یادر محاکم به لسا ن های پشتو ودری و یا بهلسان اکثریت بین ساکنین محل صورت میگیرد .

اگر طرف دعوی لسانی را که محا کمهتوسط آن صورت میگیردند اند، حق آشنا ئی با مواد واسناد قضیه توسط

(c) ketabton.com: The Digital Library

حق او په مورنی ژبه باندی په محکمه کی د خبرو حق ورته تضمینیږی .

یو سلو پنځلسمه ماده :

د محکمو پریکړی بایدمدللی وی او د حکم سببونه په کی ذکر شی .

دمحکموقطعی پریکړی واجب التعمیل دی ، د اعدام له حکمه پرته چی د جمهور رئیس له منظوری وروسته عملی کیږی .

یوسلو شپاړسمه ماده :

دمحکمو تشکیل ، ترکیب دقانون په واسطه تنظیمیږی .

واك او د فعالیت ځرنګوالی

نهم فصل

ځارنوالی

یوسلو اووه لسمه ماده :

دافغا نستان جمهور یت ځارنوالی د مرکزیت د اصل پر بنسټ واحد سیستم دی او له لویی ځارنوا لی او نوروهغو ځارنوا لیو څخه چی د قانون له مخی جوړ یږی ، متشکل دی .

یوسلو اتلسمه ماده :

لوی ځارنوال د هیواد

ترجمان وحق صحبت در محکمه به زبان مادری برایش تضمین می گردد ..

ماده یك صدو پانزدهم :

فیصله های محاکم باید مدلل باشند واسباب حکم درآن ذکر گردد .

فیصله های قطعی محاکم واجب التعمیل است به استثنای حکم به اعدام که بعد از منظوری رئیس جمهور تعمیل می گردد .

ماده یك صدو شانزدهم :

تشکیل ، ترکیب ، صلاحیت وطرز فعالیت محاکم توسط قانون تنظیم می شود

فصل نهم

خارنوالی

ماده یك صدو هفدهم :

خارنوالی جمهوری افغانستان **سیستم واحد مبتنی بر اصل مرکزیت بوده ، متشکل است از لو یه خارنوالی و خارنوالیها ی دیگری که طبق قانون تشکیل میگردند**

ماده یك صدو هژدهم :

لوی خارنوال رهبری فعا

[illegible]

څارنوالی د ارګانونو د فعالیت لارښوونه کوی .

دڅارنوالی ارګـــانونه پـه خپلو اجراآتو کی خپلواك دی، یوازی د قانون او لوی‌څارنوال تابع دی.

یوسلو نو لسمه ماده :

لوی څا رنوال او د لوی څارنوال مرستیالا ن دقـا نون سره سم دجمهور رئیس‌له‌خوا ټاکل کیږی .

لوی څارنوال جمهور رئیس ته مسوول او دراپور په‌ورکولو مکلف دی .

یوسلو شلمه ماده :

دټولو وزارتونو ، ادارو، د دولتی ، مختلطو او خصو صی موسسو ، کوپرا تیفو نـــو سیاسی ګوندو نو او ټولنیزو ساز مانونو،دچارودمسوو لینو او اتبا عو له خوا د قوانینو په پوښان تطبیق او رعایت‌باندی لوړه څارنه دلوی څارنوال او دهغــه ترلاس‌لاندی څارنوالانو په غاړه ده .

یوسلو یوویشتمه ماده :

د څارنوالـــی تشکیـــل ، ترکیب، واك او د فعالیــــت څرنګوالی د قانون په واسطــه تنظیمیږی .

لیت ارګانهای څارنوالی‌کشور رابه عهده دارد .

ارګانهای څارنوالی دراجرا‌ــ آت خویشس مستقل بـــوده صرف تابع قانون ولوی څار‌ــ نوال میباشند .

ماده یك‌صدو نزدهم :

لو ی څا رنوا ل و معاو نان لوی څارنوال طبق قـا نون، تو سط رئیس جمهور تعیین‌می گرد ند .

لو ی څا رنوا ل نزد رئیس جمهور مسو ل و مکلف بـه ارا ئه ګزا رش می با شد .

ماده یك‌صدو بیستم :

نظا رت عا لی بر تطبیـــق ورعا یت یکسا ن قوا نیـــن از طر ف تما م وزارت ها ، ادارات ، مو سسات دولتی، مختلط ،خصوصی،کوپراتیفها، احزا ب سیا سی وسا زما ن های اجتماعی ، مسوو لیـــن امور واتباع، بر عهده لـــوی څار نوا ل و څا رنوا لا ن‌تحت اثر او می با شد.

ماده یك‌صدو بیستو یکم :

تشکیل ، تر کیب، صلاحیت وطرز فعالیت څارنوالی توسط قانون تنظیم می ګردد .

لسم فصل
داساسی قانون شورا
یوسلو دوه ویشتمه ماده :

د افغا نستان د جمهوریت
داساسی قانون شورا د
اساسی قانون سره دقوانینو،
نوروتقنینی اسنادو او بین ـ
المللی تړونونو د سمون
لرلو د څارنی په مقصد
جوړیږی.

یوسلو درویشتمه ماده :

داساسی قانون شورا دغه
وا کونه لری :

۱ـ له اساسی قانون سره
دقوا نینو ، تقنینی فر ما نونو
او بین‌المللی تړونونو دسمون
لرلو څیړل ،

۲ـ جمهور رئیس ته لـه
اساسی قانون څخه دراولاړو
شویو مسئلو په‌باب دحقو قـی
مشورو ورکول .

یوسلو څلرویشتمه ماده :

د اساسی قانون شورا د
خپلو واکونو د تعمیل پـه
مقصد حق لری :

۱ـ هغه تقنینی اسناد چـی
دتوشیح په غرض جمهـو ر
رئیس تـه وړاندی کیـږی ،
مطالعه اود اساسی‌قا نون‌سره

فصل دهم
شورای قانون اساسی
ماده یک‌صدو بیست‌ودوم:

شورای قانون اساسـی
جمهوری افغا نستان بمنظور
مراقبت از مطا بقت قوانین،
سایر اسناد تقنینی ومعاهدات
بین‌المللی با قا نون اسا سی
ایجاد می گردد .

ماده یک‌صدو بیست‌و سوم:

شورای قانو ن ا سا سـی
دا رای صلاحیت‌های ذیل می
با شد :

۱ـ بررسی مطا بقت قوا نین
فرا مین تقنینی و معاهدا ت
بین المللی با قا نو ن اساسی

۲ـ ارائه‌مشوره های‌حقوقی
در با ر ه مسا یل نا شی ا ز
قا نو ن اسا سی به رئیس
جمهور

ماده یک‌صدوبیست‌وچهارم:

شورای قانون اساسی به
منظور تعمیل صلاحیت های
خود حق دارد :

۱ـاسناد تقنینی ایکه جهت
توشیح به رئیس جمهـور
ارائه میگردد مطالعه وراجع‌به

(c) ketabton.com: The Digital Library

زيرمې جرگه

د هغو دسمون لرلو په باب نظر څرگند کړي.

۲- جمهور رئيس ته دقانون جوړولو د چارو د پرمختيا په مقصد د تدبيرونو د نيولو په برخه کې چې اساسي قانون حکم کوي مشخص پيشنهادونه وړاندې کړي.

يوسلو پنځه ويشتمه ماده:

داساسي قانون شورا له رئيس، مرستيال، منشي او اتو غړيو څخه جوړه ده چې دجمهور رئيس له خوا ټاکل کيږي.

يوسلو شپږويشتمه ماده :

داساسي قانون شوراجمهور رئيس ته مسووله او دراپور په ورکولو مکلفه ده.

يوسلو اووه ويشتمه ماده :

د اساسي قانون د شورا تشکيل او دفعاليت څرنگوالي دقانون په واسطه تنظيميږي.

يوولسم فصل

اداره

يوسلو اته ويشتمه ماده:

دافغانستان جمهوريت اداره دمرکزي او سيمه ييزي

مطابقت آنها باقانون اساسی ابراز نظر نماید.

۲- پیشنهادات مشخص رادر زمینه اجرای تدابیر به منظور انکشاف امور قانونگذاری که قانون اساسی حکم می کند به رئیس جمهور ارائه نماید.

ماده یکصدو بیست وپنجم:

شورای قانون اساسی متشکل از رئیس، معاون، منشی و هشت عضو می باشد که توسط رئیس جمهور تعیین می شوند.

ماده یکصدو بیست وششم:

شورای قانون اساسی در مقابل رئیس جمهور مسوول ومکلف به ارائه گزارش میباشد.

ماده یکصدو بیست وهفتم:

تشکیل وطرز فعالیت شورای قانون اساسی توسط قانون تنظیم میگردد.

فصل یازدهم

اداره

ماده یکصدو بیست وهشتم:

اداره جمهوری افغانستان بر اساس واحد های اداره

رسمی جریده

اداری دواحدونو په اساس
دقانون له مخی تنظمیږی.

دافغانستان جمهوریت
دسیمه ییزی اداری له پلوه
دولایتونو ، ولسوالیو، ښارو
رونو او ناحیو داداری له
واحدونو څخه متشکل دی .

دنو موړو واحدونو په سر
کی په ترتیب سره والیان ،
ولسوالان ، ښاروالان او د
ناحیو آمران واقع دی .

په هر ولایت او ولسوالی
کی دقانون له مخی دولایت
شورا او د ولسوالی شورا
جوړیږی .

دولایت شورا او دولسوالی
شورا دخپلو غړیو له مینځه یو
یو تن درئیس او منشی په توګه
انتخابوی .

دولایت دشورا او دولسوالی
دشورا دواک دوره دری کاله ده.

یوسلو نهه ویشتمه ماده :

دولایت شورا اودولسوالی
شورا دقانون سره سم په
سیمه کی ددولت دپر مختیایی
هدفونو په تامینکی ونډه اخلی
او اداری ته دمربوطو چارو د

مرکزی ومحلی طبق قانون
تنظیم می گردد .

جمهوری افغانستان از
لحاظ اداره محلی متشکل از
واحد های اداره ولایات
،ولسوالیها ، شهرها ونواحی
می باشد.

در راس واحد
های متذکره با لترتیب
والیها، ولسوالها ، شاروالها
وآمرین نواحی قرار دارند.

**در هر ولایت وولسوالی
شورای ولایت و شورای
ولسوالی طبق قانون تشکیل
میشود .**

شورای ولایت و شورای
ولسوالی یک یک نفر
را از بین اعضای خود به
حیث رئیس ومنشی انتخاب
می کنند.

دوره صلاحیت شورای
ولایت و شورای ولسوالی
سه سال است .

ماده یک صدو بیست ونهم:

شورای ولایت وشورای
ولسوالی طبق قانون در تا
مین اهداف انکشافی دولت
در محل سهم گرفته ، به

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه والی او پر مختیا په باب سلا ورکوی .
دولایت دشورا اودو لسوالی دشورا غړیو ته مناسب حق الحضور ورکول کیږی .

یوسلو دیرشمه ماده:

د ښارونو اوناحیو د چارو داداری په‌مقصد د ښاروالیو او ناحیو مجلسونه دقانون سره سم جوړیږی .
دښاروالیو او ناحیوده‌مجلسونو غړیوته مناسب حق الحضور ورکول کیږی .
دکابل ښار او د هغه‌ناحیی لویی جرګی او ملی شوراته داستازو دانتخاب په ارتباط‌به ترتیب‌سره‌دولایت اوولسوالیو معادل دی .

یوسلو یو دیرشمه ماده :

په مرکزی او سیمه ییزی اداری پوری مربو طی چاری ، دکار کوونکو ددندو ثبات او مصوونیت او ور پوری نوری مربوطی مسألی دقانون‌له‌مخی تنظیمیږی .

دولسم فصل

بهرنی سیاست

یوسلودوه دیرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت بهرنی سیاست د ملی ګټو

اداره در باره بهبود وانکشاف امور مر بو ط مشوره مید هد.
برا ی اعضا ی شو را ی ولایت وشورای‌ولسوالی حق‌الحضور مناسب‌پر دا خته میشود .

ماده یك صدو سی‌ام:

به منظوراداره امور شهرها ونواحی ، مجالس شاروالیها ونواحی طبق قانون تشکیل میگر دد.
برای اعضای مجالس شاروالیها ونوا حی حق الحضور مناسب پردا خته میشود .
شهر کابل ونواحی آن به ارتباط انتخاب نماینده‌گان برای لویه جرگه و شورای ملی ، بالترتیب معادل ولایت وولسوالیها می باشد .

ماده یك صدوسی‌ویکم:

امور مربوط به اداره‌مرکزی ومحلی و مصونیت و ثبات وظیفوی و سایرمسایل مربوط به‌کار کنان طبق قانون تنظیم میگر دد.

فصل دوازدهم

سیاست خارجی

ماده یك صدو سی ودوم:

سیاست خارجی جمهوری افغانستان بر مبنای تامین

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تامین ، د خپلواکی ، ملـــی
حاکمیت او زمکنی بشپړتیا د
ټینګښت ، د نړیوالی سو لی
او امنیت او دسوله ییز ګــډ
ژوند د ساتلو ، د حقــوقــو
د بــرابــری او دبین المللـی
همکاری دهر اړخیزی پرمختیا
پربنسټ ولاړ دی.

یوسلودری دیرشمه ماده :

د افغانستان جمهوریـــــت
د ملګرو ملتــونــو د ساز ما ن
دمنشور، د بشر د حقوقـــو
د نړیوالی اعــلامیی او دبین ـ
الملل حقوقو د نورومنل شویو
اصولو او موازینو درناوی او
رعایت کوی.

یوسلوخلور دیرشمه ماده :

د افغانستان جمهوریـــــت
دناپییلتوب سیاست د دولــت
د بهرنی سیاست د مهم اصل
پـــه تو ګه تعقیبــوی او د
ناپییلتوب د غورځنګ د یــوه
بنسټ ایښودونکی په تو ګــه
د هغه هدفونو ته د رسیدلو
په لاره کی هلی ځلی کوی .

یوسلوپنځه دیرشمه ماده :

د افغا نستان جمهوریـــت
دټولو هیوادونو ، پـــه تیره
بیا دګاونډیو او اسلامــــــی
هیوادونو سره د هغوددسیاسی،
ټولنیــز او اقتصادی نظا م

منافع ملی، تحکیم استقلال و
حاکمیت ملی، تما میت ارضی
کشور ، حفظ صلح وامنیـــت
جهانی ،همزیستی مسا لمــت
آمیز ، تساوی حقوق وانکشاف
همه جانبه همکاری بین‌المللی
استوار است .

ماده یك صدو سی‌وسوم:

جمهوری‌افغا نستان منشور
سازمان ملل متحد ، اعلا میه
جهانی حقوق بشر وسایــــر
اصول وموازین قبول شد ه
حقوق بین الملل را احترام و
رعایت می کند .

ماده یك‌صدو سی‌وچهارم:

جمهوری افغا نستـــــــان
سیاست عدم انسلاك را بــه
حیث اصل‌مهم سیاست‌خارجی
دولت تعقیب کرده وبه مثابه
یکی از بنیان گذاران جنبش
عدم انسلاك در جهت نیـــل
به اهداف آن تلا شی می کند.

ماده یك صدو سی‌و پنجم:

جمهوری افغا نستان خوا ـ
هان برقراری وتحکیم مناسبا ـ
ت دوستانه باهمه کشور ها
بخصو ص کشور های‌همجوار

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

په پام کې له نیولو سره ، دحقوقو د برابری ، خپلواکی، ملی حاکمیت او ځمکنی بشپړتیا ته د متقابل درناوی، دیوبل په کورنیو چارو کی دلاس نه وهلو، زور ، ګواښ او یا قوی ته د لاس نه اچولو ، د لاس وهنی او تیری د ټولو ډولونودغندلو او دبین المللی حقوقو د منل شویو اصولو او موازینو سره سم دبین المللی ژمنودرښتیانی ترسره کولو داصولو پربنسټ د دوستانه اړیکو درامینځ ته کولو او ټینګښت غوښتونکی دی .

یوسلو شپږ دیرشمه ماده:

دافغانستان جمهوریت **دسولی** ، ملی خپلواکی ، دموکراسی ، ټولنیزی ترقی او دبرخلیك په ټاکلو کی د ملتونو د حق په خاطر د خلکو او ملتونو د مبارزی ملاتړکوی، داستعمار ، نوی استعمار ، صهیونیزم ، راسیزم،اپارتاید او فاشیزم پر ضد مبارزه کوی .

یوسلواووه دیرشمه ماده :

د افغانستان جمهوریت د پوره بی وسلی کولو ، په

واسلامی بدون نظر داشت نظام سیاسی ، **اجتماعی** و اقتصادی آنها ، **مبتنی بر** اصول تساوی **حقوق** ، احترام متقابل به استقلال، حاکمیت ملی، تمامیت ارضی، عدم مداخله در امور داخلی یکدیگر ، عدم توسل بهزور ، تهدید و یا قوه، تقبیح همه اشکال مداخله و تجاوز ، اجرای صادقانه تعهدات بین‌المللی مطابق اصول وموازین قبول شده حقوق بین الملل می باشد .

ماده یك صدو سی‌و ششم:

جمهوری **افغانستان‌از مبارزه** مردمان وملل **به خاطر صلح** **استقلال‌ملی،دموکراسی،ترقی** اجتماعی وحق ملل‌در تعیین‌سرنوشت شان، **پشتیبانی نموده** بر ضد استعمار ،استعمارنو، صهیونیزم ، راسیزم،اپارتاید وفاشیزم مبارزه‌میکند.

ماده یك صدو سی‌و هفتم:

جمهوری افغانستان از مبارزه بخاطر خلع سلاح

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

زمکه او فضا کی د وسله ییزو سیالیو د بندولو، دهسته یی، کیمیاوی او دډله ییزی وژنی دوسلی دنورو ډولونو د نه پراختیا اوله منځه وړلو، دبهرنیو پوځی اډوله منځه وړلو، دبین المللی کړکیچونو دلیری کولو او دبین المللی اقتصادی او اطلاعاتی نوی او عادلانه نظم د ټینګولو په خاطر د مبارزی ملاتړ کوی .

یوسلواته دیرشمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی د جګړی تبلیغ منعه دی .

دیرلسم فصل

متفرقه حکمونه

یوسلو نهه دیرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اساسی قانون تر ټولو لوړ حقوقی اعتبار لری ، قوانین او نور تقنینی اسناد له هغه سره سم وضعه کیږی.

یوسلو څلویښتمه ماده :

دولت اودهغه ټول ارګانونه د افغانستان د جمهوریت داساسی قانون او قوانینو پر اساس فعالیت کوی، حقوقی نظم ، دټولنی ګټی او داتباعو قانونی حقوق او ګټی تامینوی.

عام وتام ،قطع مسابقات تسلیحاتی در زمین وفضا ، عدم گسترش وامحای سلاح هسته یی و کیمیاوی وسایر انواع سلاح کشتار جمعی ، ازبین بردن پایگاه های نظامی خارجی، رفع تشنجات بین المللی واستقرار نظم نوین وعادلانه اقتصادی واطلاعاتی بین المللی پشتیبانی می کند.

ماده یک صدو سی وهشتم:

در جمهوری افغانستان تبلیغ جنگ ممنوع است .

فصل سیزدهم

احکام متفرقه

ماده یکصدو سی و نهم:

قانون اساسی جمهوری افغانستان دارای عالی ترین اعتبار حقوقی بوده ، قوانین وسایراسناد تقنینی مطابق به آن وضع میگردد.

ماده یک صدو چهلم :

دولت وتمام ارگانهای آن براساس قانون اساسی وقوانین جمهوری افغانستان فعالیت کرده نظم حقوقی، منافع جامعه ،حقوق ومنافع قانونی اتباع را تامین می کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دولتي، کوپراتیفي، مختلطي او خصوصي موسسي ، سیاسي گوندونه، ټولنیز سازمانونه، دچارو مسوولین اواتباع دافغانستان دجمهوریت د اساسي قانون او قوانینو په رعایت مکلف دي .

یوسلو یوخلویښتمه ماده :

داساسي قانون تعدیل په مستقیمه توگه د لويي جرگي په واسطه کیږي.

همدغه شان د اساسي قانون د تعدیل په باب تصمیم د جمهور رئیس په پیشنهاد او یادملي شورا د غړيو دیوه ثلث په پیشنهاد او د دوو ثلثو په تاییدهم نیول کیږي . په دي حالت کي جمهور رئیس لويه جرگه جوړوي . که چیري لويه جرگه د تعدیل پیشنهاد په ځای وبولي، اساسي قانون تعدیلوي او که نه ، دا تعدیل پیشنهاد ردوي . داضطرار په حالت کي د اساسي قانون تعدیل جواز نه لري .

یوسلو دوه خلویښتمه ماده:

د جمهور رئیس، د جمهور رئیس د مرستیالانو، د ملي شورا د غړيو ، صدر اعظم دصدر اعظم د مرستیالانو،

موسسات دولتي ، کوپرا- تیفي ، مختلط ، خصوصي ، احزاب سیاسي ، سازمان های اجتماعي ، مسوولین امور واتباع مکلف به رعایت قانون اساسي و قوانین جمهوري افغانستان میباشند.

ماده یك صدوچهل ویکم :

تعدیل قانون اساسي مستقیماً توسط لويه جرگه صورت مي گيرد .

همچنان اتخاذ تصمیم در مورد تعدیل قانون اساسي به پیشنهاد رئیس جمهور یا پیشنهاد یك ثلث و تایید دو ثلث اعضای شورای ملي نیز صورت مي گيرد .

درین حالت رئیس جمهور لويه جرگه را دایر میکند در صورتیکه لويه جرگه پیشنهاد تعدیل را وارد بداند قانون اساسي را تعدیل ودر غیر آن پیشنهاد تعدیل را رد مي کند.

در حالت اضطرار تعدیل قانون اساسي جواز ندارد

ماده یك صدو چهل و دوم:

برای رئیس جمهور، معاونان رئیس

(c) ketabton.com: The Digital Library

دحکومت دغړیو ، قاضی ـ
القضات دستری محکمه دمر ـ
ستیالانو او غړیو، داساسی
قانون دشورا رئیس مرستیال
اومنشی لوی خارنوال اودلوی
څارنوال د مرستیالانودپاره
دقانون سره سم معاش ټاکل
کیږی.

یو سلو دری څلویښتمه ماده:

که چیری د جگړی ،دجگړی
د خطر ،بحران او یا ورتـه
حالاتو په علت لههغولاروڅخه
چی داساسی قانون په واسطه
ټاکل شویدی ،دخپلواکی،ملی
حاکمیت اوزمکنی بشپړتیااویا
دکورنی امنیت ساتل نا ممکن
شی، جمهوررئیس کولای شی
چیدملی شورا ددواړومجلسو ـ
نودرئیسانو صدراعظم،قاضی ـ
القضات او داساسی قانون د
شورا درئیس پهسلا داضطرار
حالت اعلان کړی .

که چیری داضطرار حالت
له دریو میاشتو څخه زیاتدوام
وکړی‌دهغه داوږدو لو دپاره‌د
لویی جرگی موافقه شرطده.

یوسلو څلورڅلویښتمه‌ماده:

داضطرار د حالت په موده
کی جمهور رئیس دغـه واکونه
لری :

جمهور، اعضای شورای ملی
صدر اعظم ، معاونان صدراعظم
اعضای‌حکومت، قاضی‌القضات
معاونان واعضای ستره محکمه
رئیس، معاون ومنشی شورای
قانون اساسی،لوی خارنوال و
معاونان لوی څـارنوال طبـق
قانون معاش تعیین میشود .

ماده یك صدو چهل وسوم:

هرگاه به علت جنگ ، خطر
جنگ ، بحران‌ویا حالات‌مماثلی
که حفظ استقلال، حا کمیت‌ملی
وتمامیت ارضی ، یا امنیت‌دا ـ
خلی از مجاریی که‌تو سطقانون
اساسی تعیین‌شده نا ممکـن
گردد، رئیس‌جمهور میتواند،
در مشوره با رو سای‌مجلسین
شورای‌ملی صدراعظم‌قاضی ـ
القضات‌ورئیس شورای قا نون
اساسی ، حا لت اضطرار را
اعلام کند.

هر گاه حا لت اضطرار از
سه ماه‌بیشتر دوام نماید.برای
تمدید آن موا فقه لویه جرگـه
شرط است.

ماده یك‌صدو چهل‌وچهارم:

در مدت حالت اضطـــرار
رئیس جمهور دارای صلاحیت
های ذیل میباشد :

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱ـ دملی شورا د واك د دوری اوږدول .

۲ـ دوزیرانو شوراته د ملی شورادځینو واکونو ورسپارل.

۳ـ اختصاصی محکمو او وسله وال پوځ محکمو ته د محکمود ځینو واکونو ورکول.

٤ـ د اساسی قانون د (۳۰ـ٤٤ـ٤٥ـ٤٦ـ٤۹ـ۵۰ مادو، د ۵۱ مادی د وروستنی فقری، د ۵۳ او ٦۰ مادو) د اعتبار تعلیق اویاتحدید .

۵ـ دقانون سره سم دنورو واکونو عملی کول .

یوسلوپنځه‌څلوېښتمه ماده:

که چیری هغه بین المللی تړونونه یا میثاقونه چی دافغانستان جمهوریت هغه لاسلیك کړی اویاورسره یوځای شوی وی د افغانستان د جمهوریت د قوانینو دحکمونو مغایر وی نوبین المللی تړون او میثاق ته رجحان ورکول کیږی .

یوسلو شپږ څلوېښتمه ماده:

په‌جمهوررئیس، دجمهوررئیس په‌مرستیالانو، د ملی شور اد دوارو مجلسو نو د اداری هیئتونو په غړیو ،صد را عظم د صدراعظم په مرستیا لا نو،

۱ـ تمدید دوره صلاحیت شورای ملی

۲ـ تفویض برخی از صلاحیت های شورای ملی‌به شورای وزیران .

۳ـ اعطای برخی از صلا ـ حیت های محاکم به محاکم اختصاصی ومحاکم قوای مسلح .

٤ـ تعلیق ویا تحدیداعتبار مواد (۳۰ـ٤٤ـ ٤٥ـ ٤٦ـ ٤۹ ۵۰ـفقره اخیرماده۵۱ماده ۵۳و٦۰) قانون اساسی .

۵ـ تعمیل سایر صلاحیت‌ها طبق قانون .

ماده یك صدو چهل‌وپنجم:

در صورتیکه معاهدات یا میثاقهای بین المللی که جمهوری افغانستان آنرا عقد یابه آن الحاق نموده مغایر احکام قوانین جمهوری افغانستان باشدبه‌معاهده‌بین‌ـ المللی ومیثاق رجحان داده میشود .

ماده یك‌صدو چهل‌وششم:

بررسی اتهامات وارده‌بررئیس جمهور، معاونان رئیس‌جمهور اعضای هیئتهای اداری‌مجلسین

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوزیرانو د شورا په غړیو ،
لوی څارنوال ، دلویې څار ـ
نوالی په مرستیال لانـــواو د
اساسی قانو ن د شورا پـــه
رئیس باندی د لگول شو یو
تورونو خیړل او دهغــــوی
دمحاکمی طرز دځانگــــړی
قانو ن له مخی تنظیمیږی .

یوسلواووه څلویښتمه ماده:

دافغانستـــا ن په جمهوریت
کی هغه اشخاص چی په خپله
او یـــا همسر یې لـــه افغـــان
مور او پلار څخه زیږ یدلــــی
نه‌وی ، د جمـــهـــور رئیس د
مرستیال ، صدراعـــظم ، د
صدراعظم دمرستیال، وزیر، قاضی
القضات ، لوی څارنوا ل، د
دلـــو ړ رتبـــه افسر او یـــا
دیپلو ماتیک کار مند په‌تو گه
نه‌ټاکل کیدلای نه‌شی .

یوسلواته څلویښتمه ماده :

ددغه اساســـی قانـــون په
انفاذ سره د افغـــــا نستان
ددموکراتیک جمهوریت اساسی
اصول له اعتباره لویږی .
هغه قوانین او نور تقنینی
اسناد چی ددغه اساسی‌قانون
دانفاذ له نیټـــی څخـــه پخـــوا
صادر شوی دی ، په دی شرط
نافذ گڼل کیږی چی ددغـــــه

شورای ملی، صدر اعظم، معا ـ
ونان‌صدراعظم ،اعضای‌شورای
وزیران ، قا ضی القضـــات ،
معاونان واعضای‌ستره‌محکمه،
لوی څارنوال ، معا ونان لوی‌ه
څارنوالی‌ورئیس شورای‌قانون
اساسی‌وطرز محاکمه آنان‌طبق
قانون خاص تنظیم میگردد .

ماده یک‌صدو چهل‌و هفتم :

در جمهوری افغا نستا ن
اشخا صی که خود ویا همسر ـ
شان از والد ین افغان متولد
نگردیده با شند ، به حیـــث
معاون رئیس جمهور ، صد ـ
راعظم معاون صدر اعظم وزیر
و قـــا ضـــی القضـــا ت
لوی څارنوال، افسر عالیرتبه
ویـــا کـــار منـــد دیپلـــو مـــا ـ
تیک تعیین شده نمی توانند.

ماده یک صدو چهل‌وهشتم:

بانفاذ این قا نون اساسی
اصول اساسی جمهوری‌دمو ـ
کراتیک افغا نستان ازاعتبار
ساقط میگردد .

قوانین وسایر اسنـــاد
تقنینی که قبل از تاریخ‌انفاذ
این قانون اساسی صـــادر
گردیده بشرط طی نافذ شمرده

رسمي جرګه

اساسی قانون دحکمونو سره
متنا قض نه‌وی .

یو سلونهه څلوېښتمه‌ماده:

دغه اسا سی قانون دلویی
جرګی دتصویب له نیټی څخه
نافذ اود جمهور ر ئیس له‌خوا
تو شیح او اعلا میږی .

په دغه‌اساسی قانون کـی
تعدیل دلویی جر ګی دتصویب
له نیټی څخه نا فذ اود جمهور
رئیس له‌خوا تو شیـــــح او
اعلا میږی .

میشود که متنا قض با احکام
این قانو ن اساسی نبا شند .

ماده‌یك صدوچهل و نهم :

این قانون اساسی از تاریخ
تصویب لوی ه‌جرگه نافذوتو-
سط رئیس جمهور توشیح و
اعلام میگردد .

تعدیل درین قانون اسا سی
از تاریخ تصو یب لو یه جرگه
نافذ وتوسط رئیس جمهـــور
توشیح واعلام میگردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

اشتراک سالانه

داخل کشور	۲۰۰ افغانی
خارج کشور	۵۰ دالر امریکائی
محصلین با ارائه تصدیق	۱۵۰ افغانی

بهای یک شماره (۵۰) افغانی

(c) ketabton.com: The Digital Library

REPUBLIC OF AFGHANISTAN
MINISTRY OF JUSTICE
OFFICAL
GAZETTE

Editor: Shahjahan Bigzad
Assitant Editor: Nuralam
Issue: No. 728
Date: November 6. 1990

دولتی مطبعه

دچاپ شمیر (۳۰۰۰)ټوکه

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library